

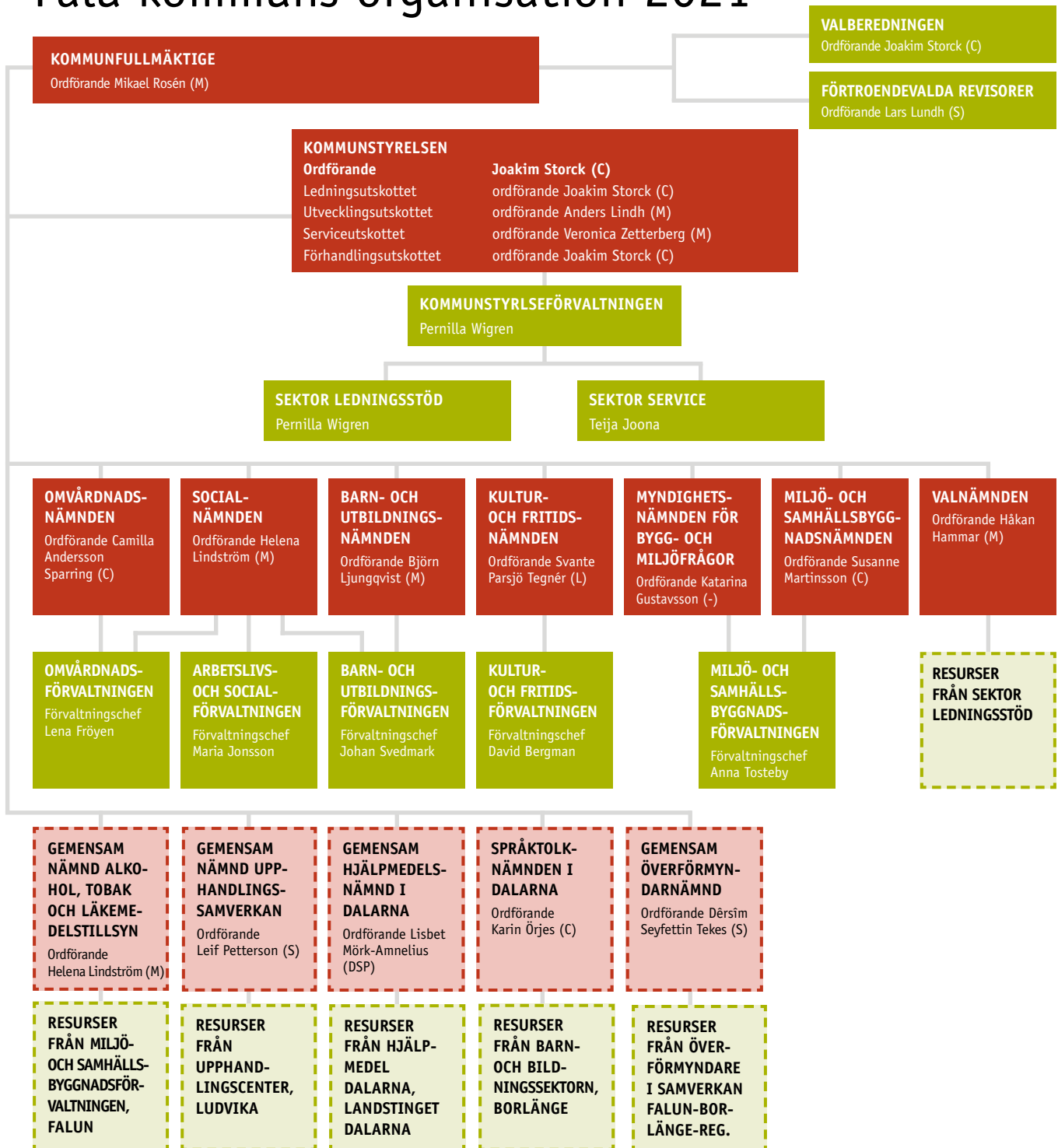
falun.se/

Falu kommun

Årsredovisning 2021

Falu kommuns organisation 2021

PARTISTÄLLNING	2014	2019
(m)	13	12
(l)	4	2
(c)	7	10
(kd)	1	3
(fap)	2	1
(s)	20	17
(v)	5	7
(mp)	4	3
(sd)	5	6
Totalt	61	61

Innehåll

FALU KOMMUNS ORGANISATION	2
Förord	4
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	
Översikt över verksamhetens utveckling	5
Den kommunala koncernen	7
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	9
Händelser av väsentlig betydelse	11
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	14
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	16
Balanskravsresultatet	30
Väsentliga personalförhållanden	31
Förväntad utveckling	34
FINANSIELLA RAPPORTER	
Resultaträkning	35
Balansräkning	36
Kassaflödesanalys	37
Noter	38
DRIFTREDOVISNING	53
INVESTERINGSREDOVISNING	62

Förord

Coronapandemin påverkade vardagen under större delen av året som gick. För eleverna i grundskolan märktes det genom ändrad undervisning och många vikarier. På gymnasiet bedrevs stora delar av undervisningen på distans. Situationen i äldreomsorgen har varit ansträngd. Personalbortfallet var periodvis stort. De flesta kommunanställda vars arbetsuppgifter medgav det arbetade på distans.

Trots pandemin kunde huvuddelen av kommunens verksamheter upprätthållas, om än med anpassningar med hänsyn till gällande restriktioner.

Jag vill lyfta fram några väsentliga händelser under året:

Omorganisationen av socialförvaltningen trädde i kraft den 1 januari 2021. Samtidigt började Falu kommun arbeta enligt den i december 2020 beslutade styrmodellen baserad på Agenda 2030.

En modell med sökbara Agenda 2030-medel för projekt som stöder målarbetet infördes under året. Fem Agenda 2030-processledare utsågs med uppgift att arbeta förvaltningsövergripande med kommunfullmäktiges målområden.

Flera stora byggprojekt färdigställdes. Den nya förskolan i Enviken med plats för 108 barn invigdes i februari. Den nyrenoverade Svärdsjöskolan invigdes i mars. Slottets vård- och omsorgsboende invigdes i april.

En händelse av lite annorlunda karaktär var när den nya Kårebocken invigdes i december i samband med världsarvets 20-årsjubileum.

Jag vill mycket kort kommentera de av kommunfullmäktige prioriterade målområdena:

- God utbildning för alla. Måluppfyllelsen vände nedåt under året vilket åtminstone delvis var en följd av pandemin. Sjukfrånvaron var hög hos både elever och anställda. Undervisningen i gymnasieskolan bedrevs speciellt under våren i hög grad på distans.
- Egen försörjning. Här finns en eftersläpning i statistiken. Generellt orsakade pandemin en lågkonjunktur som drabbade vissa branscher hårt. Samtidigt återhämtade sig konjunkturen snabbare än förväntat. Långtidsarbetslösheten ökade under året.

- Växande näringsliv. Företagsklimatet i kommunen hade en fortsatt uppåtgående trend. Samtidigt påverkades stora delar av näringslivet hårt av pandemin. Trycket på etableringar från såväl befintliga företag som från nya som vill etablera sig i kommunen var trots det högt under året.
- Attraktiv boendekommun. Som helhet bidrog en mängd aktiviteter under året till att stärka Falun som attraktiv boendekommun. Värt att uppmärksamma är att Falun under hösten hamnade på plats 7 av Sveriges 290 kommuner i Dagens Samhälles Agenda 2030-ränking. Falun hamnade på första plats i kategorin småstads- och landsortskommuner.
- Bekämpa klimatförändringarna. Omställningen av kommunens fordonsflotta har under många år gått för långsamt, men lovande framsteg sker nu. Etapp 2 av gång- och cykelstråket längs Myntgatan färdigställdes under året. Kraftiga skyfall under hösten visade att arbetet med flödesfrämjande insatser för att undvika översvämningar måste fortsätta.

Samtliga målområden kommenteras utförligt senare i årsredovisningen.

Kommunens resultat för 2021 uppgick till 160 miljoner kronor vilket motsvarar 4,1 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Antalet falabor ökade med 300 och befolkningen uppgick i slutet av året till 59828 personer.

Slutligen vill jag tacka alla medarbetare och förtroendevalda för ert arbete under året som gick. Pandemin har inneburit många krävande situationer och hårt arbete. Era insatser har varit ovärderliga.

Joakim Storck
Kommunstyrelsens ordförande (C)

Översikt över verksamhetens utveckling

DEN KOMMUNALA KONCERNEN

	2021	2020	2019	2018	2017
Resultat (mnkr)					
Verksamhetens intäkter	1 955	1 814	1 811	1 813	1 915
Verksamhetens kostnader	-5 033	-4 790	-4 740	-4 495	-4 409
Årets resultat	332	263	139	265	462
Nyckeltal					
Soliditet % ¹⁾	37	35	35	36	35
Soliditet %, inklusive totala pensionsförpliktelser	22	20	18	18	14
Övrigt					
Investeringar (netto) ²⁾	-933	-1 097	-992	-615	-563
Självfinansieringsgrad % ³⁾	69	77	70	88	109
Långfristig låneskuld, mnkr	4 735	4 339	3 881	3 531	3 114

KOMMUNEN

	2021	2020	2019	2018	2017
Allmänt					
Befolkning per 31/12	59 828	59 528	59 406	58 923	58 340
Antal anställda	4 914	4 843	4 700	4 688	4 523
Skattesats i kronor	22,07	22,07	22,07	22,07	22,54
Resultat (mnkr)					
Verksamhetens intäkter	699	728	695	680	692
Verksamhetens kostnader	-4 271	-4 142	-4 038	-3 913	-3 927
Årets resultat	160	139	53	48	150
Nyckeltal					
Soliditet % ¹⁾	49	48	50	54	58
Soliditet %, inklusive totala pensionsförpliktelser	15	11	7	5	1
Totala tillgångar per invånare, kronor	60 960	57 054	50 268	44 820	40 892
Låneskuld per invånare, kronor	9 360	7 728	7 743	2 434	758
Nettokostnadsandel % (andel av skatteintäkt)	96	96	99	99	96
Pensionskostnadsandel % (andel av skatteintäkt)	5	5	6	6	5
Övrigt					
Investeringar (netto) ²⁾	-293	-447	-446	-311	-331
Självfinansieringsgrad % ³⁾	69	116	28	109	97
Långfristig låneskuld inkl. förmedlade lån, mnkr	1 435	1 200	1 030	689	662

Definition nyckeltal

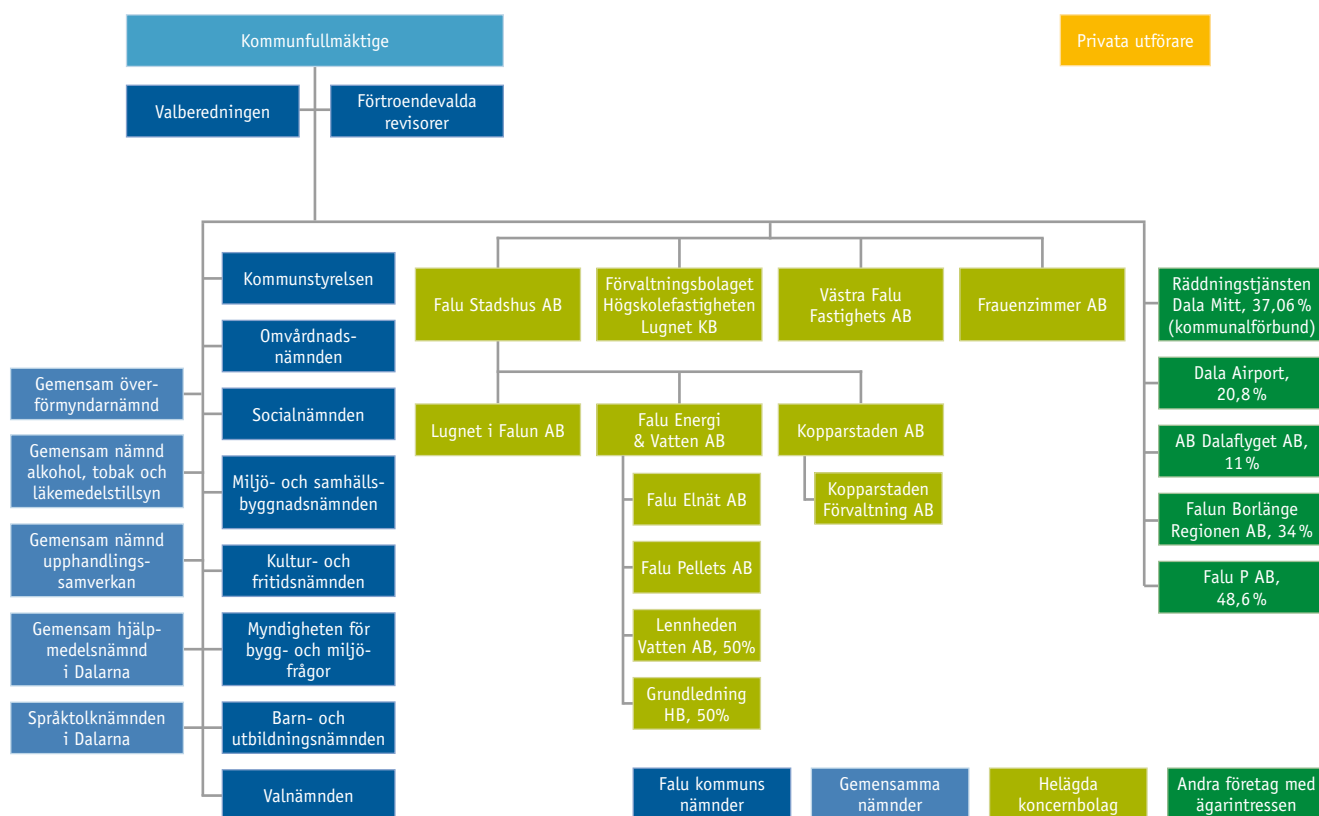
1. Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.
2. Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag.
3. Självfinansieringsgrad definieras som Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.

I och med ändrad redovisningsprincip för redovisning av intäkter enligt RKR R2 från och med 2019, är jämförelseåren 2018 och 2017 omräknade.

I efterföljande dokument benämns belopp i miljoner kronor som mnkr, om inget annat anges. Siffror inom parentes avser föregående år.

Den kommunala koncernen

DEN SAMLADE KOMMUNALA VERKSAMHETEN

Kommunens samlade verksamhet framgår av bilden ovan. Falu kommun har ett direkt ägande i bolagen:

- Falu Stadshus AB, 100 procent
- Västra Falun Fastighets AB, 100 procent
- Frauenzimmer AB, 100 procent
- Förvaltningsbolaget Högskolefastigheten Lugnet KB (komplementär, Falu Stadshus AB är kommanditdelägare)

Falu kommun har strukturerat de väsentliga helägda aktiebolagen i en bolagskoncern med Falu Stadshus AB som moderbolag. Genom moderbolaget utövas den operativa ägarstyrningen och samordning av koncernen. Syftet med styrningen är att uppnå effektivt resursnyttjande och säkerställa det kommunala uppdraget. Dotterbolag till Falu Stadshus AB är:

- **Falu Energi och Vatten AB, 100 procent.** Bolaget är, tillsammans med sina dotterbolag, en helägd kommunal energibolagskoncern. Koncernen bedriver verksamhet inom produktområdena el, elhandel, stadsnät, kraft, pellets, värme och kyla, återvinning och vatten.

- **Kopparstaden AB, 100 procent.** Bolaget äger och förvaltar fastigheter, i huvudsak bostäder, i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip.
- **Lugnet i Falun AB, 100 procent.** Bolaget äger och förvaltar fastigheter och anläggningar inom Lugnet-området i Falun.

Falu kommun innehar även ägarandelar (37,06 procent) i kommunalförbundet Räddningstjänsten Dala Mitt. Kommunalförbundet svarar för räddningstjänsten i de fem medlemskommunerna (Falun, Borlänge, Säter, Gagnef och Ludvika).

Kommunen har även ägarengagemang överstigande 10 procent i:

- Dala Airport AB, 20,8 procent
- AB Dalaflyget, 11 procent
- Falun Borlänge Regionen AB, 34 procent
- Bolaget Falu P AB, 48,6 procent
- Beyond Skiing AB, 11,3 procent

VERKSAMHET I EXTERN REGI

I Falu kommun drivs en del av välfärdstjänsterna i extern regi. Generellt gäller att kommunen har det övergripande ansvaret för verksamheten oavsett om själva utförandet ligger inom eller utanför kommunens organisation. Undantaget är tillsynsansvaret för grundskolan och gymnasieskolan som ligger hos Skolinspektionen, samt till exempel tillsynen för verksamhet inom lagen om stöd och service (LSS) och hem för vård eller boende (HVB) som ligger hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Av kommunens kostnader utgjorde 762 mnkr (736 mnkr), motsvarande 18 procent (18 procent), köp av huvudverksamhet i extern regi.

Omvårdnadsnämnden i Falun erbjuder många olika former av stöd och service för äldre och funktionshindrade. Under omvårdnadsnämndens områden finns tre boenden på entreprenad enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) samt lagen om valfrihetssystem (LOV) i hemtjänsten. Det är en politisk vilja att det ska finnas fler utförare att välja mellan. Upphandlingarna sker utifrån kvalitetskriterier.

De tre boendena har tillsammans 136 platser, fördelat på 95 demensplatser och 41 platser med hög omvårdnad. Den totala kostnaden 2021 för köp av verksamhet från de externa utförarna uppgick till 171 mnkr, motsvarande 18 procent av nämndens totala kostnader. Av kostnaderna för externa utförare avser 92 mnkr hemtjänst och 79 mnkr vård- och omsorgsboenden.

Kostnaderna totalt sett ligger något över budget. Fördelningen skiljer sig dock då beläggningen på vård- och omsorgsboendet har varit lägre än budgeterat vilket medför lägre kostnader, samtidigt som timmarna inom hemtjänsten är högre än budgeterat och genererar högre kostnader.

Kvalitetsuppföljning sker efter omvårdnadsnämndens standardiserade plan för uppföljning av privata utförare.

Barn- och utbildningsnämnden: I och med det fria skolvalet, som är lagstadgat, har barnen/eleverna möjlighet att välja vilken förskola eller skola de vill gå på. Det innebär att omfattningen av den externa verksamheten blir en följd av barnens/elevernas val av verksamhet. Kommunen har ett uppföljningsansvar för de fristående förskolor som finns etablerade, så att de följs upp årligen. Den huvudsakliga tillsynen av skolhuvudmän för grund- och gymnasieskola utövas av Skolinspektionen. År 2021 har köp av verksamhet i extern regi uppgått till 350 mnkr, vilket motsvarar 19 procent av nämndens totala kostnader.

Socialnämnden: Köp från externa utförare uppgår till 153 mnkr, vilket motsvarar 17 procent av nämndens totala kostnader. Personlig assistans är upphandlad och alla ansökningar om assistans via kommunen utförs av en upphandlad utförare.

Socialpsykiatri köper externa platser då egna inte finns att tillgå, eller då funktionsnedsättningen är så komplex och omfattande att det är enda alternativet.

De som är externt placerade inom LSS har ofta så komplexa och omfattande funktionsvariationer att externt köpt boende är enda alternativet. Ibland är det akuta behov samt brist på boenden i egen regi som är en vanlig orsak till extern placering.

De verksamheter som köps i extern regi av sektionen för barn och familj kan främst delas in i tre områden; HVB-hem (Hem

för vård och boende)/stödboende, konsulentstödda familjehem samt öppenvård.

När ett barn placeras på ett HVB-hem/stödboende ställs krav i lagstiftningen på att barnet ska matchas mot HVB-hemmets/stödboendets kompetens och förmåga att särskilt tillgodose barnets behov.

Konsulentstödda familjehem anlitas de gånger barn bedöms ha behov av placering i ett familjehem och där det inte går att hitta lösningar i egna familjehem.

De delar av öppenvården som köps externt är familjebehandling samt behandling av unga. De delar som köps i extern regi är det som den egna öppenvården inte kan tillgodose.

Inom missbruks- och beroendområdet köps extern vård och behandling på HVB (Hem för vård och boende) och stödboenden för vuxna personer från 18 år utifrån biståndsbeslut och individuella behov. Vid vård utan samtycke jml LVM (Lag om vård av missbrukare) köps plats på SIS-hem genom Statens institutionsstyrelse.

Kommunen har ansvar för stöd till brottsoffer och ett särskilt ansvar att bistå personer som utsätts för våld i nära relation med stöd och skydd enligt Socialtjänstlagen via skyddat boende. Allt ifrån ideella jourboenden till kvalificerade HVB. Kommunen ingår avtal för varje placering.

Vuxenutbildningen tillämpar från och med 2017 auktorisation för anordnare av kommunal gymnasial vuxenutbildning, svenska för invandrare och svenska som andraspråk inom grundläggande vuxenutbildning. Utbildningarna köps utifrån elevens rättighet att läsa på komvux enligt 20 kap 20 § skollagen, 3 kap 2 § förordningen om vuxenutbildning, samt utifrån arbetsmarknadens behov.

De budgeterade kostnaderna för verksamhet i extern regi inom **miljö- och samhällsbyggnadsnämnden** beräknades till cirka 50 mnkr och omkring 25 procent av den totala driftbudgeten. De faktiska kostnaderna för 2021 uppgick till 44 mnkr, vilket motsvarar 23 procent av nämndens kostnader. En kombination mellan egen regi och entreprenad bedöms vara ett effektivt sätt att driva förvaltning av kommunens mark.

Parkdriften upphandlas som funktionsentreprenad. Avtalen är konstruerade för att säkerställa att kommunen får rätt kompetens till rätt pris och samtidigt minimera belastningen på kommunens resurser. Avtalen tecknades 2018 och 2019 och sträcker sig som längst till 2025 och 2026. För att följa upp entreprenaderna hålls frekventa driftmöten med entreprenören där avstämning mot gällande avtal görs. Brister i utförandet rapporteras av medborgare i vårt digitala bristrapporteringsystem. Där får avdelningens driftledning god inblick i hur avtalets sköts utifrån gällande krav. Gatudrift och parkdriften av de centrala delarna av Falun utförs i egen regi men med hjälp av resurser med avtalade entreprenörer.

Strategiskt partneringsavtal finns för mark- och anläggningsentreprenader, med uppföljning och utvärdering av leverans, ekonomi och kvalitet. Avtalet kommer utvärderas under 2022, innan beslut om eventuell förlängning i ytterligare två år.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Under 2021 har minskad smittspridning, stigande vaccinationsgrad och mildrade eller avslutade restriktioner stärkt konjunkturen såväl i Sverige som globalt. SKR:s prognoser pekar också på att den lågkonjunktur som följde av pandemin blir kortare än man tidigare räknat med och att normalkonjunktur nås under 2023. Vändningen i ekonomin har alltså gått snabbt, mycket tack vare de statliga stimulanserna. Det är dock viktigt att ha i åtanke att årets höga tillväxt i hög grad följer av den svaga BNP-siffran för helåret 2020. Pandemin är heller inte över och det är fortfarande svårt att överblicka vilka långsiktiga effekter den får.

Samtidigt som BNP-nivån har återhämtat sig och närmar sig den tidigare trendnivån är antalet arbetade timmar fortfarande lägre än innan pandemin. Trots den ordentliga uppgången av antalet sysselsatta finns det strukturella faktorer som motverkar en snabb nedgång i arbetslösheten framöver. SKR:s bedömning är därför att den arbetslöshet som inte beror på konjunkturen kommer att ligga kvar på 7,5 procent, vilket är en fortsatt hög nivå.

Efter Faluns långa period med ganska kraftiga ökning av folkmängden bromsade tillväxttakten in under 2020, men ser nu ut att ha vänt uppåt igen. Den 31 december 2021 uppgick Faluns folkmängd till 59 828 personer, vilket var en ökning med 300 personer sedan årsskiftet (jämfört med 122 personer

mellan 2019 och 2020). Av ökningen hänför sig 90 till positivt födelsenetto och 210 till positivt flyttnetto. SCB:s (Statistiska centralbyråns) senaste befolkningsprognos från juni 2021 visar fortsatt på en stor ökning av gruppen äldre och en mycket marginell ökning av antalet personer i arbetsför ålder. Däremot finns det stora skillnader jämfört med tidigare antaganden när det gäller grupperna barn upp till 15 år. I stället för de öningar som det talats om under lång tid ser dessa grupper nu i stället ut att minska på sikt. Sammantaget leder den förändrade demografin, tillsammans med skicket på många av kommunens fastigheter, till att kommunens ekonomi blir mer ansträngd. Det krävs fortsatt stora investeringar i äldreboenden, förskolor och skolor och driftkostnaderna växer snabbare än skatteintäkterna och de generella statsbidragen.

Främst till följd av väsentligt högre skatteintäkter än de budgeterade redovisar Falu kommun, i likhet med kommunsektorn totalt sett, ett stort positivt resultat för 2021. Pandemin har också gjort att kostnadsökningarna på flera områden varit lägre än normalt. Att komma till rätta med socialnämndens underskott, 44 mnkr för 2021, är fortsatt avgörande för hela kommunens ekonomiska ställning. De tillfälliga statsbidragen har även under 2021 medfört att andra verksamheter kunnat redovisa positiva avvikelser jämfört med fastställd budget. De kommunala bolagen visar på en stabil verksamhet med god ekonomi.

FINANSIELLA RISKER OCH RISKHANTERING

Den av fullmäktige beslutade finanspolicyen innehåller riktlinjer och regler för finansverksamheten inom kommunen. Dotterbolagen sköter finansplaneringen var för sig. Dotterbolagens finanspolicy ska harmonisera med kommunens. Energibolaget följer också beslutad elhandelspolicy. Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk, kundförluster, el- och krafthandelsrisker.

Ränterisk

Per den 31 december 2021 uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder till 4 879

(4 451) mnkr, medan de räntebärande finansiella tillgångarna uppgick till 0 (0) mnkr. Kommunens räntebärande skulder uppgick till 560 (460) mnkr per den 31 december 2021, medan räntebärande finansiella tillgångar per samma tidpunkt uppgick till 0 (0) mnkr. Nettoskulden i koncernen har ökat till följd av under året genomförda investeringar. Upplåningen inom den kommunala koncernen löper både med fast och rörlig ränta.

Ränteswappar används för att säkra ränterisk och anpassa den genomsnittliga räntebindningstiden i låneportföljen. Per balansdagen hade den kommunala koncernen utestående ränteswappar med ett sammanlagt nominellt belopp om 1 695 (1 795) mnkr, varav swappar med ett nominellt belopp om 0 (0) mnkr fanns i kommunen. Per den 31 december 2021 uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden för den kommunala koncernens upplåning till 3,5 (3,9) år och den genomsnittliga kapitalbindningstiden till 3,6 (3,6) år.

Finansieringsrisk

Enligt finanspolicyen får högst 50 procent av lånestocken förfalla till betalning inom ett år och minst 50 procent bör vara fördelad på löptider upp till tio år. Om det bedöms som förmånligt för kommunen kan löptider på upp till max 30 år avtalas. Givet skuldens sammansättning per balansdagen förföll 16 (22) procent av den kommunala koncernens låneskuld inom en 12-månadersperiod, medan motsvarande siffra för enbart kommunens låneskuld var 18 (22) procent.

Kredit- och likviditetsrisk

Kommunen hade inga placerade medel i räntebärande värdepapper eller aktier under 2021 eller 2020.

PENSIONSFRÖPLIKTELSE

Falu Kommuns pensionsåtaganden redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär att pensionsåtaganden som intjänats till och med 1997 redovisas som ansvarsförbindelser. Kostnaden redovisas det år som utbetalning av intjänad pensionsrätt sker. Pensionsintjänande från och med 1998 redovisas som en skuld i balansräkningen och kostnadsförs det år den intjänas. De pensionsförpliktelser som uppstått från och med 1998 och framåt, redovisas löpande under intjänandeperioden som en kostnad i resultaträkningen och som en avsättning och kortfristig skuld i balansräkningen.

Nedan visas kommunens totala pensionsförpliktelse per 31 december 2021. Beloppen inkluderar särskild löneskatt.

Förändrade livslängdsantaganden vid beräkning av pensionskulden gör att pensionsavsättningen ökat jämfört med tidigare år.

	2021	2020	2019	2018
Pensionsförpliktelse i balansräkningen (avsättning)	258	241	227	213
Pensionsförpliktelse som ansvarsförbindelse	1230	1257	1279	1303
Summa pensionsförpliktelse	1488	1498	1506	1516

Kommunen har inte några placeringar avseende pensionsmedel.

Pensionspolicy finns upprättad och antagen av kommunfullmäktige. Av policyen framgår att trygghandling av pensionsåtagandet sker genom att den avgiftsbestämda ålderspensionen samt alternativ KAP-KL tryggas genom tjänstepensionsförsäkring och övriga åtaganden genom beskattningsrätten.

Den kommunala koncernen klassificerar sina pensionspremier som avgiftsbestämda planer och avgifterna redovisas som kostnader. Obetalda avgifter redovisas som skuld.

Händelser av väsentlig betydelse

Omorganisation av socialförvaltningen

Den 26 november 2020 beslutade kommunfullmäktige att omorganisera tjänstemannaorganisationen runt socialnämnden. Beslutet innebar att sektioner för LSS och socialpsykiatri samt barn och familj flyttades från socialförvaltningen till omvårdnadsförvaltningen respektive barn- och utbildningsförvaltningen. Förändringen innebar också att vuxensektionen samt sektor AIK (arbetsmarknad, integration och kompetens) ombildades till en ny förvaltning, ASF, arbetslivs- och socialförvaltningen.

Beslutet verkställdes till 1 januari 2021. Under året har arbete med att anpassa verksamheterna och integrera de nya verksamheterna varit i fokus. Den nya förvaltningen, ASF, har även nyrekryterat en förvaltningschef, som tillträdde sin tjänst i februari 2021. Omvårdnadsförvaltningen har också rekryterat ny förvaltningschef som tillträdde sin tjänst i juli 2021.

Invigning av Slottet

I april 2021 färdigställdes en nytt vård- och omsorgsboende, Slottet. Slottet ligger i Britsarvet och har totalt 60 lägenheter. Boendet är modernt och utformat efter framtidens arbetssätt och utifrån gedigen erfarenhet. På Slottet arbetar sjuksköterskorna tillsammans med undersköterskorna i ett vårdnära teamarbete ute på avdelningarna för att verkligen sätta individernas behov i centrum. Slottet är helt byggt i svenskt trä med en stor innergård och solpaneler på taket.

Invigning av skollokaler i Enviken/Svärdsjö

I slutet på februari invigdes den nya förskolan i Enviken. Förskolan, som är byggd i två plan, har plats för 108 barn fördelat på sex avdelningar och i byggnaden finns också en gemensam matsal för förskolan och skolan.

I slutet av mars invigdes den färdigrenoverade Svärdsjöskolan år 7-9. Lokalerna är anpassade efter modern pedagogik och utrustade med helt nya möbler och inventarier.

Tingsrätten dömer till Falu kommuns fördel

Den tidigare chef inom Falu kommun, och dennes närstående, som i Svea Hovrätt dömts för grov trolöshet mot huvudman, samt medhjälp till grov trolöshet mot huvudman, döms av Falu tingsrätt att betala skadestånd till kommunen. Falu kommun har drivit en separat skadeståndsprcess som nu har avslutats. Detta innebär att chefen och dennes närstående ska betala 800 000 kr, respektive 250 000 kr i skadestånd till kommunen.

Världsarvet 20 år – invigning av Kårebocken

Den 13 december 2001 skrevs Falun in på UNESCOs världsarvslista. Genom stärkt samverkan mellan Världsarvsrådet, Världsarvet Faluns parter och andra intressenter ska parterna lyfta både sig själva och den plats man vårdar, värnar om och visar upp.

Under året har olika aktiviteter genomförts, både digitalt och fysiskt, för att uppmärksamma detta jubileum. I december, på jubileumsdagen invigdes den nya Kårebocken.

Ansökan om Skid-VM 2027

I november 2020 beslutade kommunfullmäktige att Falu kommun tillsammans med Svenska skidförbundet skulle ansöka om Skid-VM 2027. I maj 2021 skickades den formella ansökan in till det Internationella skidförbundet (FIS). Arbetet leds av projektledare från Falu kommun och Svenska skidförbundet.

Lugnet

Den nya strategin för Lugnet är framtagen och beslutad av Falu kommun. Lugnetgruppen, som har till uppgift att arbeta med strategin, är bildad med representanter från kommunen, intresseförening och Lufab. Fokus i nuläget är upprättandet av en handlingsplan som bygger på den antagna strategin för Lugnet.

Styrelsen har rekryterat en ny verkställande direktör till bolaget. Den nya verkställande direktören tillträdde sin tjänst under slutet av 2021.

Coronapandemin

2021 har inneburit flera anpassningar för att fortsatt hantera coronapandemin. Periodvis har arbetsbelastningen varit mycket hög, och verksamheterna har utifrån rådande situation stundvis fått frångå ordinarie planerad verksamhet.

Inom grundskolan har pandemin haft en inverkan på elevernas mående och lärsituationer. Många elever har till exempel fått möta ett flertal vikarier under läsåret och ett flertal elever uppger ökad psykisk ohälsa och att deras skolsituation försämrats under pandemin. Delar av grundskolans undervisning som i vissa ämnen vanligtvis genomförs på andra skolor än elevers hemskolor har under del av året genomförts digitalt, delvis fått utgå, då skoltidsresor inte varit möjliga under del av terminen, vilket har påverkat elevernas möjlighet till lärande.

För gymnasieskolan har pandemin medfört att stora delar av undervisningen främst på vårterminen, genomförts som distansundervisning. Det bidrog till att arbetet med digitala resurser i undervisningen utvecklades på ett mycket positivt sätt. Distansundervisningen visade sig även vara ett arbetssätt som fungerade väl för många elever.

Kommunen har regelbundet uppmanat invånare och turister hur en smittsäker vardag kan se ut. På falun.se har flertalet nyheter publicerats under våren för att underlätta att följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Likaså har de aktiviteter som kommunens verksamheter anordnar varit i linje med dessa. Kommunen har löpande hanterat restriktioner gällande allmänna sammankomster, rekommendationer för kultur- och fritidsaktiviteter, begränsningar av användande av lokaler med mera. Fokus har legat på möjliggörande av verksamhet med stöd av Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Biblioteken erbjuder

endast ut- och återlämning av böcker och idrottsanläggningarna var tillgängliga för barn födda 2005 och senare. När den nya pandemilagen kom på plats kunde de kommunala träningsanläggningarna bli tillgängliga för ungdomar och vuxna, dock under tydliga restriktioner. Kommunen har också varit ett stöd för föreningars anpassning till rådande restriktioner.

Året har inneburit ett pågående vaccinationsarbete inom äldre- och funktionshinderomsorgen. Övriga falubor har vaccinerats av Region Dalarna, ansvaret för vaccinationerna har således delats mellan den kommunala hälso- och sjukvården och Region Dalarna. Vaccination mot covid-19 är frivillig och gratis.

Den ekonomiska påverkan som coronapandemin har haft både i kommunal verksamhet som i det privata näringslivet har varit påtaglig. Kommunen har ansökt om statsbidrag som staten har tillhandahållit genom Socialstyrelsen.

Personalbortfallet har varit påtagligt inom flera verksamheter. Under årethar det periodvis varit hög frånvaro på grund av att personal stannade hemma med symtomkänning och/eller inväntande av provresultat. I samband med den andra vågen av covid-19 aktualiserades även avtalet med den privata näringen i Falun rörande tillfällig bemanning av hyrkokkar. För de gymnasieelever som har studerat på distans har tio av kommunens grundskolor berett lunchlådor.

Under 2022 bidrog den ökade smittspridningen att verksamheter tvingades stänga eller fortlöpa med minimibemanning. Detta gällde främst köks- och städverksamheten. Ställningstagande har krävts till vilka verksamheter som skulle prioriteras utifrån ett samhällsnyttigt perspektiv. Under en kortare period i slutet av januari stängdes gymnasieskolornas kök och under en period i februari har kostorganisationen tagit hjälp av annan personal inom sektor service.

Sektor service har under pandemin ansvarat för inköp och säkra leveranser av skyddsmaterial och antigenester. När avtalsleverantörer inte kunde garantera leverans har arbetet även inkluderat att hitta och köpa in material. Dialog med leverantörer och även regioner har pågått löpande.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I december 2020 antog kommunfullmäktige en reviderad styrmodell för planering och verksamhetsuppföljning. Styrmodellen ska säkerställa att den politiska viljeriktningen får genomslag i verksamheterna, att verksamheterna håller en god kvalitet samt att den ekonomiska hushållningen säkerställs.

PLANERING

Planering sker både långsiktigt, över en mandatperiod och per år. Med lång sikt avses den kommunövergripande visionen, målbete med Agenda 2030, översiktsplan samt kommunövergripande policies och program.

För varje mandatperiod upprättas ett mandatperiodsprogram där den politiska viljeriktningen och prioriteringar framgår. Mandatperiodsprogrammet ska vara förankrat i den långsiktiga planeringen och tydliggöra vilka mål som ska vara prioriterade under de kommande fyra åren. Kommunfullmäktige antar mandatperiodsprogrammet. Till samtliga mål kopplas indikatorer som mäter måluppfyllelsen.

Enligt kommunallagen ska kommunen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). De politiska prioriteringarna för nästkommande år och de två efterföljande åren fastläggs i Årsplan med budget som beslutas av kommunfullmäktige i juni året före budgetåret.

Utifrån beslutat mandatperiodsprogram ska varje nämnd upprätta en verksamhetsplan. Planen ska sträcka sig över mandatperioden, men revideras årligen utifrån Årsplan med budget. Verksamhetsplanen ska beskriva nämndens målsättningar för att uppnå kommunfullmäktiges mål, samt verksamhetsmål som utgår från grunduppdraget. Verksamhetsmålen behöver nödvändigtvis inte kopplas, direkt eller indirekt, till fullmäktiges målområden.

Processledare samordnar kommunens arbete med kommunfullmäktiges målområden

Då målen i Agenda 2030 är breda och spänner över alla olika verksamheter är det av vikt att kommunfullmäktige prioriterar mål för mandatperioden. Genom att arbeta under längre tidsperspektiv kan arbetet fokuseras och ge goda resultat och hållbara arbetssätt.

För att nämndernas verksamhetsplaneringar ska bli mer synkroniserade har fem processledare på halvtid (en processledare per målområde) tillsatts. Uppdraget startade i september 2021 och pågår till december 2022. Under hösten 2021 har processledarnas arbetssätt mejslats fram och arbetet påbörjats. Fokus har varit att samordna nämndernas verksamhetsplaner, hitta synergieffekter och strukturera arbetssättet. Det är kommundirektören som är ytterst ansvarig och leder processledarnas arbete via en styrgrupp som utgörs av kommundirektörens ledningsgrupp. Därutöver har respektive processledare utsedda ledningsstöd med förvaltningschef och kontorschef. Processledarna har även fått i uppdrag att skapa strategiska arbetsgrupper med relevanta kompetenser från de olika förvaltningarna. Dessa strategiska arbetsgrupper presenterades i början av 2022.

Under 2021 har kommunstyrelsen öronmärkt medel för att finansiera projekt inom kommunens verksamheter som arbetar mot kommunfullmäktiges målområden. Det är kommunens hållbarhetsstrategi i samråd med processledare som har utvärderat de ansökningar som inkommit. Beslut om medel fattas på olika nivåer i organisationen beroende på hur omfattande projektet är.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av Årsplan med budget och verksamhetsplaner sker två gånger om året, i enlighet med 2018:597 Lag om kommunal bokföring och redovisning.

I september presenteras delårsrapporten (per 31/8) vilket är en förenklad rapport med uppföljning av mål, verksamhet och resultat. Delårsrapporten innehåller även en ekonomisk redovisning och finansiell analys.

Ett enskilt år följs upp i kommunens årsredovisning. I årsredovisningen beskrivs utfallet av verksamheten både kvantitativt och kvalitativt. Årsredovisningen ska också ge förtroendevalda en uppföljning och analys av måluppfyllelsen utifrån de mål som angavs i Årsplan med budget.

STYRNING AV KOMMUNKONCERNEN

En väsentlig del av den kommunala verksamheten bedrivs i bolagsform. Stora ekonomiska värden är samlade i bolagen och bolagens ekonomiska utveckling har kommit att få en allt större betydelse även för kommunens ekonomi. Det är därför viktigt att även den verksamhet som bedrivs i bolagsform samordnas med kommunens övriga verksamhet.

Den genomlysning av kommunens ägarstyrning som pågått de senaste åren har resulterat i beslut om en reviderad företagspolicy samt reviderade bolagsordningar för kommunens helägda bolag. Syftet med uppdraget har varit en tydligare ansvars- och rollfördelning av ägarfunktionen i kommunkoncernen.

Under året har reviderade ägardirektiv beslutats av kommunfullmäktige för Falu Energi och Vatten samt för Kopparstaden. Arbetet med revidering av ägardirektiv för Lufab pågår, med planen att det nya ägardirektivet beslutas av kommunfullmäktige i början av 2022.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunallagen ska varje kommun ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och även i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, det vill säga god ekonomisk hushållning ska prägla hela den kommunala koncernen. Det är kommunfullmäktiges uppgift att besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Nedan följer en avstämning och utvärdering av god ekonomisk hushållning i Falu kommunkoncern och Falu kommun. Därefter följer en analys av den kommunala koncernens ekonomiska ställning.

Kommunfullmäktige fastställer årligen, i samband med budgetbeslutet för kommande år, kommunens mål för en god ekonomisk hushållning.

Inom kommunkoncernen finns gemensamma prioriterade målområden för både för finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. För bolagen anges målsättningarna i ägardirektivet¹. Både för de helägda bolagen och för kommunen anges finansiella mål kopplat till resultat och soliditet. Bolagen kan utfärda ytterligare egna riktlinjer och mål för finansiell planering. Respektive styrelse har ett självständigt ansvar för bolagets finansiella verksamheter och risker.

¹ I ägardirektivet för Lufab, som är under framtagande, kommer det också finnas mål för resultat och soliditet.

Finansiella mål för kommunen

I det finansiella perspektivet handlar god ekonomisk hushållning främst om att säkerställa att varje generation själv bär kostnaderna för den service som den konsumerar. Det innebär också att ingen kommande generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.

De finansiella mål som kommunfullmäktige har fastställt för att säkerställa att Falu kommun har en god ekonomisk hushållning är:

1. *Kommunens resultat ska uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och kommunal-ekonomisk utjämnung under 2021-2022*

Sedan 2006 har kommunen haft som finansiell målsättning att resultatet ska uppgå till minst två procent av skatteintäkter och utjämnung. Motiven till att uppnå ett sådant överskott är till exempel kommande års investeringsbehov, ökade kostnader för avtalspensioner, strävan att stärka soliditeten och en reserv för oförutsedda händelser.

Vid planering av årets budget gjordes bedömningen att de då rådande omständigheterna med coronapandemi och lågkonjunktur medförde att målsättningen om en långsiktigt hållbar resultatnivå blir mycket svår att nå. Även om det budgeterade resultatet för planperioden inte når upp till den långsiktigt hållbara nivån, bedöms ett lägre resultat under en begränsad period

vara försvarbart. Den långsiktiga målsättningen kvarstår och är fortfarande högt prioriterad.

Resultatet, inklusive upplösning för pensionskostnader, för år 2021 uppgår till 160 mnkr vilket motsvarar 4,1 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Målet är därmed uppfyllt för år 2021. Resultatet exklusive jämförelsestörande poster uppgår till 142 mnkr, vilket motsvarar 3,7 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

2. Soliditeten inklusive ansvarsförbindelse för pensioner, ska förbättras

Soliditet innebär ett mått på hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital, det vill säga inte genom lån. Ju högre soliditet kommunen har, desto lägre är skuldsättningen. Soliditeten har ökat från cirka minus 35 procent år 2007 till plus 15 procent år 2021. Målet är därmed uppfyllt 2021. Att soliditeten ökat förklaras av ökade anläggningstillgångar och ökade likvida medel, kombinerat med högre resultat. De framtida investeringarna är omfattande vilket kan innebära att soliditeten kan komma att försämrans under kommande år.

3. Självfinansieringsgraden, under en 5-årsperiod, ska vara minst 50 procent

Självfinansieringsgraden i kommunen de senaste fem åren, 2017-2021, uppgår till 81 procent. Målet är därmed uppfyllt 2021.

Uppföljning av ägardirektiv/finansiella mål bolagen

För bolagen anges målsättningarna i ägardirektivet. Vid bokslutstillfället var ägardirektiven för Lufab under framtagande och förväntas bli antagna under andra kvartalet 2022. I förslaget till det nya ägardirektivet finns ekonomiska mål om en förbättrad soliditet till 5 procent (3,1 procent per 31 december 2021) samt att långsiktigt sträva mot en avkastning på 10 procent gällande hyresavtal mot externa aktörer. Mot interna aktörer, det vill säga Falu kommun, råder självkostnadsprincipen.

	Kopparstaden		FEV	
	Mål	Utfall 2021	Mål	Utfall 2021
Resultatnivå/avkastning Avkastning på totalt kapital beräknas som resultat före skatt plus räntekostnaderna dividerat med totalt kapital	5 %	4%	6%	5,8%
Soliditet Soliditeten beräknas som eget kapital dividerat med balansomslutning	25%	37,1%	25%	35,8%
Investeringar			Investeringar inom verksamheterna VA och återvinning bedrivs enligt självkostnadsprincipen	Under 2021 har dessa investeringar hanterats enligt denna riktlinje

Sammanfattning finansiella mål

De finansiella målen inom kommunkoncernen är gemensamma och utgår från mål för resultatnivå och för soliditet. För kommunens del finns det även mål om nivån på självfinansieringsgrad. Målsättningarna avseende resultatnivå uppfylls inom koncernen, med undantag för en mindre avvikelse för Kopparstaden. Målsättningarna avseende soliditet uppfylls inom hela koncernen. Bolagen inom koncernen redovisar en mycket stark soliditet och överskrider målen med god marginal. Kommunens soliditetsut-

veckling har varit positiv under en längre period och kommunens finansiella ställning har stärkts.

Avseende målsättningen för självfinansiering, där formuleringar finns för både kommunen och för FEV, anses även det målet vara uppfyllt.

Den sammanlagda bedömningen är att god ekonomisk hushållning ur finansiellt perspektiv uppnås för sju av åtta mål inom kommunkoncernen.

UPPFÖLJNING AV KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅLOMRÅDEN

I Årsplan med budget för 2021-2023 har kommunfullmäktige beslutat om fem målområden. Dessa fem målområden är:

1. God utbildning för alla
2. Egen försörjning
3. Växande näringsliv
4. Attraktiv boendekommun
5. Bekämpa klimatförändringen

Till respektive målområde finns ett resultatmål samt indikatorer kopplade. Nedan följer en uppföljning av respektive målområde/ resultatmål samt dess indikatorer. I redovisningen för indikatorerna så vidas en trendlinje, denna trendlinje visar utvecklingen mellan 2016 och framåt. I redovisningen beskrivs även aktiviteter och insatser som har genomförts för att bidra till målpåfyllelse.

Indikatorer som är fetmarkerade uppfyller det målvärde som kommunfullmäktige har satt upp för indikatorn. Ett antal indikatorer är även kursiverade. Dessa redogörs inte för då de baseras på medborgarundersökningar genomförda 2016 samt 2018. Kommunen har deltagit i medborgarundersökningen för 2021, dock har Statistiska centralbyrån (fortsatt SCB) som ansvarar för undersökningen, meddelat att undersökningen är omgjord för 2021. Detta innebär att 2021 års medborgarundersökning inte är jämförbar med tidigare undersökningar. En revidering av 2022 års indikatorer är föreslagen för kommunfullmäktige, men detta resulterar i att indikatorerna gällande medborgarundersökningen inte kan följas upp för 2021.

Målområde 1 – God utbildning för alla

Kommunfullmäktiges resultatmål: Falu kommuns skolor håller en hög och likvärdig kvalitet

”Fler elever ska lämna grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen med goda kunskaper som möter det hållbara samhällets och arbetslivets krav på kompetens. Vi ska samverka för att främja god hälsa, medvetna utbildningsval och livslångt lärande. Målet har fokus på att minska social och ekonomisk utsatthet.”

Barn- och utbildningsförvaltningen har genomfört självskattningar i förskolans verksamheter utifrån LPFÖ² -enkäten. Förskolans självskattning visar att målpåfyllelsen ökat något. Förklaringar till förskolans höjda medelvärden kan vara fokus på det systematiska kvalitetsarbetet samt förskolornas ambition att, trots pandemin, fullfölja beslutad kompetensutveckling samt att kommunens rektorer, förskollärare och arbetslag har förmågan att samarbeta och ta ansvar för läroplanens intentioner.

En bidragande anledning till minskad målpåfyllelse för åk 6 bedöms bero på pandemin med sjukfrånvaro, både på elev- och personalsidan, och att situationen varit ansträngd en längre tid vilket föranlett att satsningar på skolutvecklingsarbete generellt

inte kunnat genomföras som planerat. Därtill har skolan utmaningar i att erbjuda tillgängliga lärmiljöer för alla elever oavsett förmågor och svårigheter. Fokus och arbete har påbörjats för att generellt vidareutveckla kompetens och ärendegångar när det gäller extra anpassningar, utredningar och särskilt stöd samt tillgängliga lärmiljöer.

Andel elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram har ökat, dock har andelen gymnasieelever med examen inom 4 år (kommunala skolor) har minskat från läsåret 19/20. Läsåret 19/20 var ett läsårs som avvek positivt ur ett historiskt perspektiv. Den genomsnittliga betygspoängen efter genomförda gymnasiestudier är fortsatt hög med 14,7, av maximalt 20,0. För elevresultaten i åk 9, på skol- och skolformsnivå, kan extra stöd för eleverna via lovsolor, reparationsveckor, läxstöd samt kommunikation med vårdnadshavare gällande betydelsen av

gymnasiebehörigheten haft inverkan på resultatet.

Viktiga förutsättningar för måluppfyllelsen är elevers hälsa och att skolarbetet upplevs meningsfullt. Andel elever i åk. 5 som svarat positivt på påståendet "Jag vill lära mig så mycket som möjligt i skolan" ökade från 86% till 93%, framförallt bland flickor. Antalet elever med lång och problematisk skolfrånvaro sjönk från 210 elever till 172 elever för läsåret 20/21, däremot märks en oroväckande uppgång vid årets slut där 260 elever har lång och problematisk skolfrånvaro.

Under året har olika förbättringsarbeten genomförts mellan sektor service och barn- och utbildningsförvaltningen. Förbättringsarbetena har fokuserat på att förbättra dialogen i processen "Uppföra lokal", förbättra inomhusmiljön genom klargörande av städrutiner, snabb och effektiv omställning av verksamhetens lokaler, lokalvård och kost.

A2030 mål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Trend	M 2021	M 2022	M 2023
4.1	Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1-9, kommunala skolor, andel (%)	69,9	69,8	69,1			71	73	75
4.2	Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)*	83,8	83,4	85,2			Bibehåll		
4.5	Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, lägeskommun, genomsnittlig andel (%)	70	58	-	-		70	75	80
	Pojkar	66	65	-	-		75	75	80
	Flickor	74	65	-	-		65	75	80
	Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), lägeskommun, andel (%)	78,2	78,5	77,3	74,1		83	84	85
	Pojkar	75,1	73,7	78,4	70,4		Ökar		85
	Flickor	81,3	83,5	80,8	77,8		Ökar		85
	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)*	88	87	88,8	88,3		90	91	92
	Pojkar	86	85	87,3	86,9		Ökar		
	Flickor	89	89	90,6	89,8		Ökar		
	Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%) Totalt*	79,5	72,7	77,8	73,3		77	79	81
	Män	75,6	69,9	74	70,8		Ökar		
	Kvinnor	82,6	75,4	81,3	76,4		Ökar		

² LPFÖ-enkäten genomförs årligen i samtliga av kommunens förskolor. Enkäten genomförs via Infosoc och bygger på en självskattning av arbetet med läroplanen i förskolan. Självskattningen genomförs både enskilt och i varje arbetslag. Detta för att skapa en diskussion kring skattningen och uppmuntra diskussion och dialog kring arbetet med LPFÖs riktlinjer. Enkäten genomförs endast i Falu kommun

Målområde 2 - Egen försörjning

Kommunfullmäktiges resultatmål: Falu kommun skapar förutsättningar för varje individs oberoende och möjlighet till egen försörjning

"Fler ska komma i arbete och egen försörjning – Vi ska samverka med fokus på jobb, utbildning och matchning liksom hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser för att minska ohälsa och skapa förutsättning för ett självständigt liv."

Grundskolans övergripande och högst prioriterade målet är ökad andel elever som är behöriga till gymnasiet. Fullföljd gymnasieutbildning är en mycket väsentlig framgångsfaktor för ungdomars möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och för ett gott liv med god hälsa.

Arbets- och förhållningssättet *"Tillsammans för varje barn"* bidrar till att skapa en strukturförändring i samhället för att förbättra arbetet och samverkan mellan de aktörer som möter barn och unga och deras familjer så att alla barn får möjlighet till rätt hjälp i rätt tid genom tidiga och välkoordinerade insatser.

Vidare bidrar samverkansmodellen skola-arbetsliv till att fler unga från gymnasieskolans introduktionsprogram³ och gymnasiesärskolan kommer ut i aktiviteter, fortsatta studier, arbete eller daglig verksamhet efter gymnasiet.

Alla människor ska komma in på arbetsmarknaden och både orka och vilja jobba ett långt, hållbart arbetsliv. Fokus ligger på jobb, utbildning och matchning liksom hälsofrämjande,

förebyggande och rehabiliterande insatser för att minska ohälsa. Under året har ett implementeringsarbete påbörjats *"Fler falubor till egen försörjning"*. Uppdraget är att korta ledtiderna från ansökan om ekonomiskt bistånd till deltagande i en aktiv insats. Upphandling av insatser för personer som står längre från arbetsmarknaden har gjorts under året. Dessa insatser består av sysselsättning, arbetsförmågebedömning och arbetsträning. Dessa platser riktas främst till de personer som är sjukskrivna utan ersättning från Försäkringskassan.

Pandemin har orsakat en lågkonjunktur med ökad arbetslöshet som konsekvens samtidigt som trycket på välfärden ökar. Utbildning och matchning mot bristyrken blir viktigt. Kommunen arbetar aktivt för att lyfta individer ur långtidsarbetslöshet genom tätt samspel mellan bistånds- och arbetsmarknadsinsatser. Insatser för unga och invandrade är särskilt angeläget på en försämrad arbetsmarknad. Samarbetet mellan enheten ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsenheten och vuxenutbildningen har stärkts under året genom en gemensam mottagning. Arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) mellan arbetslivs- och socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen har utvecklats, genom utökad bemanning av behöriga lärare. Även samarbetet med sektor service/ IT har förstärkts i ett utökat analysarbete kring målgrupper, insatser och resultat. Flera Jobbspår med ett tätt samarbete med näringsliv och utbildningsanordnare har genomförts där flertalet av deltagarna kommer från ekonomiskt bistånd.

A2030-mål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Trend	M 2021	M 2022	M 2023
1	Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	7,3	7,1						Minskar
4	Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)	80	83						Ökar
	- Kvinnor	80,2	84,7						
	- Män	79,8	81,8						
8.5/5.1	Långtidsarbetslöshet 25-64 år, andel (%) av bef.	2,9	2,6	2,9					Minskar
	- Kvinnor	2,9	2,7	3					
	- Män	2,8	2,6	2,8					
10/5.1	Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	56,6	66						Ökar 67
	- Kvinnor	67,8	73,3						60
	- Män	43,1	54,6						75
11	Försörjningskvot (sysselsättning= ej sysselsatta/sysselsatt)	0,65							Ökar

³ Introduktionsprogrammet är för elever som inte har behörighet till gymnasieskolans yrkes- eller högskoleförberedande program.

Målområde 3 - Växande näringsliv

Kommunfullmäktiges resultatmål: Falu kommun har ett växande näringsliv och ett attraktivt företagsklimat

"Företagsamhet, entreprenörskap och företagsklimat ska utvecklas positivt. Näringslivet ska ges goda förutsättningar att växa utifrån infrastrukturbehov och service."

Under året har en näringslivsstrategi tagits fram och beslutats i kommunfullmäktige. Syftet är att tydliggöra hur kommunen ska förbättra företagsklimatet. Under våren har en omfattande dialog med kommunens företag, politiker och tjänstepersoner genomförts. Strategins fem insatsområden är; kompetensförsörjning & samverkan skola-näringsliv, kommunen som möjliggörare/lätt att göra rätt, kommunikation, information och dialog samt hållbar utveckling. Till strategin kopplas även en handlingsplan.

Under 2021 har resultaten från 2020 års NKI-mätning analyserats och två åtgärder har identifierats. Dels behöver kommunens hemsida förbättras och göras mer tillgänglig för både företag och medborgare dels finns det önskan om e-tjänster för myndighetsnämndens hela verksamhetsområde.

Pandemin har påverkat delar av näringslivet hårt. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har dock upplevt ett fortsatt tryck på etableringar av såväl befintliga företag som vill utvecklas som nya företag som vill etablera sig i Falun. Marktillgången är fortsatt en stor utmaning och kommunen har inte lyckats

matcha förfrågningar mot utbud av mark. Det har varit naturligt att via digitala lösningar kunna erbjuda möten i Företagslotsen och Mark- och exploateringslotsen som är kommunens samlade insats för företagare. Mötestillfällena har varit fullbokade i Mark- och exploateringslotsen och varje möte följs upp via en enkät som skickas ut till kunden.

Faluns Företagarvecka arrangerades under vecka 47. Syftet med veckan är att erbjuda inspiration, kunskap och nätverkande från stad till landsbygd och där Faluns företagsklimat sattes i fokus. Veckan bygger på samverkan mellan kommunen, samverkanspartners och företagare. I år genomfördes veckan med 20 samarbetspartners och tillsammans presenterades ett program om 21 unika programpunkter under fem dagar. Veckan var både fysisk och digital.

Samverkan sker mellan näringslivet och skolan. Eleverna vid gymnasieskolans yrkesprogram har en direkt koppling till det lokala arbetslivet genom den arbetsplatsförlagda utbildningen (APL) där god samverkan med branschföreträdare är en mycket viktig framgångsfaktor

Uppdraget "Wake up 2021" innebär att tidiga dialoger med företag och potentiella anbudsgivare ska bidra till detta målområde. Upphandlingar med nya lokala avtalsleverantörer har medfört ökande andel inköpta närproducerade livsmedel med 10%.

A2030 mål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Trend	M 2021	M 2022	M 2023
	Bostäder, antal nya per år totalt	161	152	247			300	300	300
8.1	Bruttoregionalprodukt (BRP) kr/inv.*	369 143					Ökande		
8.3	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI*	75	76	77			77	78	79
	Företagsklimat enligt Svenskt näringsliv - Vilket sammanfattande omdöme vill du ge företagsklimatet i kommunen (företagare)	3,21	3,22	3,23	3,32		3,3	3,4	3,5
	Andel företagsamma av den arbetsföra befolkningen 16-74 år (%)	11,74	11,87	12,1			12	12,1	12,2
	- Kvinnor	7,08	7,16						
	- Män	4,95	4,93						
	- Ungdomar 16-34		4,93						

Målområde 4 - Attraktiv boendekommun

Kommunfullmäktiges resultatmål: Falun är en attraktiv boendekommun som präglas av goda livsmiljöer

”Attraktiva miljöer ska bevaras, utveckla och skapas i hela Falu kommun. Medborgarundersökningen ska utvecklas positivt och vi ska vara en trygg kommun dit människor vill flytta, leva, verka och bo.”

Under 2021 har ett långsiktigt strategiskt varumärkesarbete inletts med syftet att stärka och utveckla bilden av platsen Falu kommun. Ett antal projekt har startats med målet att utveckla bilden av Falun som plats att besöka, leva, bo och verka på. Ett projekt med fokus på landsbygden har genomförts under året, mellan sektor ledningsstöd och näringslivskontoret. Det har även startats en kommunikationsgrupp för Världsarvet Falun, där världsarvets huvudintressenter nu på ett helt nytt sätt kan samarbeta kring varumärket Världsarvet Falun. Ett resultat av samarbetet är att det under hösten togs fram en ny varumärkesplattform och grafisk profil för Världsarvet Falun.

Det aktiva kultur- och fritidsliv som nämnden bidrar till har under pandemin anpassats efter rådande restriktioner och riktlinjer. Många verksamheter har delvis bedrivits i digital form, men det har varit en utmaning att nå alla målgrupper, särskilt de som inte själva har tillgång till eller kunskap om digitala hjälpmedel.

Det statliga stödet för sommarlovsaktiviteter har möjliggjort en bred variation av gratis lovaktiviteter för barn och unga inom konceptet *”Bästa sommaren”*. Genom projektet *”Stärkta bibliotek”* förstärktes Bästa sommaren ytterligare genom *”Läsa äger – högläsning av unga för barn och unga”*. På grund av risken för smittspridning har fler aktiviteter än vanligt genomförts utomhus. Det finns en oro för pandemins långsiktiga effekter på folkhälsan, vilket kommer att följas upp löpande framgent.

Under året har fokus legat på stöd till föreningar att sätta sig in i den nya boknings- och bidragsportalen, samt nya bidragsregler. Den nya portalen har möjliggjort att man kunnat tillmötesgå Falubornas önskemål om ökad flexibilitet att boka- och/eller besöka lokaler, anläggningar och bibliotek.

Under senare delen av 2021 har FÖP (fördjupad översiktsplan) Runn har varit ute på samråd, FÖP för delar av landsbygden har varit ute på utställning. De är två viktiga strategiska planeringsdokument som tydliggör förutsättningar för arbete för en attraktiv boendekommun. Trycket på småhustomter har blivit högre de senaste åren vilket har gjort att kommunen över tid har erbjudit fler än 20 tomter per år. Dock under 2021 har fem tomter erbjudits för de som står i kommunens tomtkö. I

bygglovsärenden beaktas alltid världsarvets värde i inkommande ärenden, främst med stöd av kommunens kommunantikvarie.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden fattade beslut om att införa ett upprustningsbidrag för vägföreningar inom kommunen. Bidraget har fallit väl ut och kommunen har fått in ansökningar som nästan tecknar in hela de budgeterade medlen för verksamhetsåret. Det är i huvudsak de yttre tätorterna som har kommit in med ansökningar, och blivit beviljade upprustningsbidrag för vägar.

Inom kommunen är det Brottsförebyggande rådet, BRÅ, som arbetar med att förebygga brottslighet. BRÅ-Faluns arbete utgår till stor del från den samverkansöverenskommelse som tecknas mellan Falu kommun och Polisen. EST-samverkan (Effektiv samordning för trygghet) har fortsatt och även utvecklats. Trygghetsvandring i stadskärnan genomfördes under flera dagar med hjälp av en digital app. Under hösten 2021 gjordes trygghetsvandringarna fysiskt. Syftet med trygghetsvandringarna är att identifiera otrygga områden i stadskärnan och att åtgärda denna otrygghet. Tillsammans inom kommunen har ett trygghetsprojekt *”Trygg och säker stadskärna”* genomförts för området kring resecentrum, Holmtorget och Å-rummet. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har vidare arbetat för att inkludera delar av projekteringen i pågående projekteringar för centrala investeringsprojekt.

Faluns andra stadsdelslekplats färdigställdes under våren i Kålgårdsparken. Den blev genast mycket välbesökt och omtyckt. Den fortsatta utvecklingen kring Vasaparken som stadsdelspark startades under 2021 och kommer färdigställas våren 2022. Parallellt med det arbetet har som tidigare nämnts även en markanvisningstävling genomförts för att även skapa bostäder inom stadsdelen. Under året har också utbyggnad av infrastruktur inom Kopparstadens exploateringsområde Surbrunn genomförts. Gator, gång- och cykelvägar är klara sedan tidigare och under 2021 uppfördes en lekplats och parkmark.

Sektor service har tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen tagit fram förslag på ett nytt flexibelt skolområde som inrymmer förskola och skola. Ett flexibelt skolområde innebär att lokalerna ska kunna ställas om efter behov, det vill säga från förskola till skola och tvärtom samt att ytor så som kök, idrottslokal samt andra gemensamma ytor som också kallas *”torg”*, används gemensamt. Sektor service samarbetar även med kultur- och fritidsförvaltningen i framtagandet av en ny riktlinje för hållbart byggande. Riktlinjen är tänkt att vara en vägledning i byggandet av de samhällsbyggnadsprojekt som genomförs inom kommunkoncernen.

A2030 mål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Trend	M 2021	M 2022	M 2023
	Nettoinflyttning	444	402	122	237		200	300	300
	Placering i tidningen Fokus undersökning Bästa Att Leva i kategori: Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner		6				Bibehåll		
	Placering Dagens Samhälle Agenda 2030 rankning: Småstads- och landsbygdskommuner		2	2			Bibehåll		
11	Nöjd Region-Index - Helheten	68			*		Bibehåll		
	- Kvinnor	70			*				
	- Män	65			*				
11	Nöjd Medborgar-Index Helheten	60			*		Ökar		
	- Kvinnor	60			*				
	- Män	59			*				
16.	Nöjd Inflytande-Index Helheten	44			*		Ökar		
	- Kvinnor	45			*				
	- Män	43			*				

Målområde 5 - Bekämpa klimatförändringen

Kommunfullmäktiges resultatmål: Falu kommun tar sitt klimatansvar på allvar och prioriterar åtgärder mot klimatförändringarna

”Vi ska öka takten i klimatomställningen för att möta klimatkrisen, vi har fokus på att utsläppen ska minska, inte minst i kommunens egna verksamheter.”

Projektet *”Rätt fordon för olika behov – byte till mer klimatvänliga alternativ”* pågår. Det upprättas nya arbetssätt, rutiner och riktlinjer samt en handlingsplan. I projektet *”ett smartare Falun”* genomförs en förstudie för en kommungemensam fordonspark. Genomförandet av planerade underhålls- och energiåtgärder rörande kvarvarande oljepannor är skjutna på framtiden i väntan på beslut som ledningsrätt för köldbärarledning liksom beslut om ny skola. Införandet av fastighetssystemet Faciliate pågår och kommer vartefter implementeringen ge bättre drifts-ekonomi gällande transporter.

I arbetet med att genomföra Falu Cykelkommun har GC Myntgatan etapp 2 utförs under 2021. Under året har också projekte-

ring inför Korsnäsvägen-Haraldsbo genomförts vilket är ett stort cykelprojekt som är statligt finansierat. Inom trafikuppdraget har trafikutredningen, etapp 1, presenterats för miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och nu inväntas beslut i frågan. Därefter fortsätter utredningen med etapp 2 under 2022.

För att skapa förutsättningar inom resultatmålet pågår ekosystemtjänstarbetet inom kommunen. Det kommer att ge goda förutsättningar och kunskap kring Falu tätorts värden inom vatten, skog och mark. I det arbetet förväntas också ytterligare områden för reservatsbildning eller annat skydd pekas ut samt att förutsättningar för skötsel och förvaltning kan utvecklas. Arbetet kommer att fortsätta under 2022.

Det pågår ett brett arbete för att hantera den påverkan som väder och klimat ger på Falu kommuns medborgare. En del av dessa insatser är att göra flödesfrämjande insatser i vattendragen runt Falun för att undvika översvämningar exempelvis i centrala Falun och i Sundborn. Vattnet måste kunna flöda genom fler små vattendrag för att inte leta sig till enbart de stora vattendragen som därmed kan komma att översvämmas. Det pågår också studier rörande att städa upp efter tidigare generationers miljöpåverkan.

A2030 mål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Trend	M 2021	M 2022	M 2023
	Andel medborgare som ger höga betyg till gång- och cykelvägar	42%					40	41	42
11.6/13	Utsläppsminskning av växthusgaser CO2-ekv totalt i geografiska området jämfört med 1990 i procent*	-40	-41,2				-42	-44	-46
	Utsläppsminskning av växthusgaser från transporter (CO2-ekv. ton/år) i geografiska området i procent jmf 2010*	-26%	-26,80%				Ökar		
12.5	Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person*	514	445	461			Minskar		

Sammanfattning av kommunfullmäktiges målområden

Kommunfullmäktiges mål är långsiktiga till sin karaktär och målen kan sällan ses som uppfyllda under ett enskilt år. Vid uppföljning bör det snarare bedömas hur verksamheterna har arbetat med målen och hur effekten av detta arbete synliggörs i utfallet av de valda indikatorerna. Utifrån aktiviteter som genomförts samt indikatorutfallet syns det en positiv utveckling inom flera av kommunfullmäktiges målområden

Det finns en nedåtgående trend inom målområde ett, dock har barn- och utbildningsförvaltningen analyserat utfallet av indikatorerna. Detta har föranlett att åtgärder har identifierats.

Under målområde två syns flera positiva trender. En tydlig koppling har upprättats mellan barn- och utbildningsförvaltningen samt arbetslivs- och socialförvaltningen för att vidare arbeta med övergången mellan skola och arbetsliv.

Inom målområde tre visar alla indikatorer på en tydligt positiv trend. Därtill har nämnderna arbetat aktivt med aktiviteter under målområdet. Även upprättande av näringslivsstrategin

kommer ytterligare säkerställa och bidra till arbetet med kommunfullmäktiges mål.

Målområde fyra är i dagläget svårbedömt. Detta då indikatorerna i dagläget inte kan redovisas på grund av den förändrade medborgarenkäten⁴. Dock har det genomförts och pågår flertalet aktiviteter för att säkerställa måluppfyllelse inom målområdet. Utifrån den politiska viljan som framgår i Årsplan med budget 2021-2023, kan det anses att målet är uppfyllt i bästa mån baserat på redovisningen av aktiviteter från nämnderna.

Avslutningsvis gällande målområde fem syns också en tydlig positiv trend. Detta målområde arbetar flertalet nämnder med, aktiviteter genomförs för att minska klimatavtrycket. Klimatpåverkan är något som kommunen måste arbeta aktivt med i samråd med externa aktörer inom och utanför kommunen. Målet om att kommunen ska ta sitt klimatansvar på allvar och prioriterar åtgärder mot klimatförändringarna får anses uppfyllt i möjligaste mån. Detta innebär inte att kommunens förvaltningar släpper arbetet, utan arbetet mot klimatförändringarna pågår kontinuerligt.

⁴ Läs mer om detta under rubriken *”Uppföljning av kommunfullmäktiges målområden”*.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Utvärdering av Falu kommuns finansiella ställning utgår från ett koncernperspektiv och syftar till att bedöma utvecklingen av intäkter och kostnader, både utifrån det aktuella räkenskapsåret och utifrån utvecklingen över tid. Enskilda koncernenheter/verksamheter kommenteras där det är relevant.

Sammanfattning av det ekonomiska läget

Organisation/bolag	Utfall 2021	Utfall 2020	Utfall 2019
<i>Resultat efter finansiella poster:</i>			
Falu kommun	160	139	53
Falu Stadshus AB	-9	-11	-21
Falu Energi & Vatten AB, koncern	164	96	123
Kopparstaden AB, koncern	81	76	75
Lugnet i Falun AB	6	9	6
Högskolefastighet Lugnet KB	0	1	-3
Räddningstjänsten Dala Mitt, 36,8%	-1	0	-1
Summa	401	310	233
Skattekostnad	-36	-35	-31
Justeringar i koncernredovisningen	-33	-12	-63
Resultat kommunkoncernen	332	263	139

Kommunkoncernens resultat för 2021 uppgår till 332 mnkr, att jämföra med 263 mnkr för 2020. Utöver kommunens goda resultat som är starkt påverkad av ökade skatteintäkter och statsbidrag, kommer en stor del av 2021 års överskott från Falu Energi och Vatten AB. Även kommunens exploateringsintäkter om 43 mnkr bidrar till koncernens positiva resultat.

I syfte att göra resultaten mer jämförbara mellan åren behövs hänsyn tas till intäkter och kostnader som stör resultatet, så kallade jämförelsestörande poster.

Belopp i mnkr	Kommunkoncern			Kommun		
	2021	2020	Förändring	2021	2020	Förändring
Årets resultat	332	263	69	160	139	22
Årets resultat, exklusive jämförelsestörande poster	314	201	113	142	77	66
Årets resultat, andel av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning, % (förändring i procentenhet)	8,6%	7,1%	1,4%	4,1%	3,8%	0,4%
Årets resultat, exklusive jämförelsestörande poster, andel av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning, % (förändring i procentenhet)	8,1%	5,4%	2,7%	3,7%	2,1%	1,6%

Kommunkoncernen

Falu Energi & Vatten-koncernen redovisar ett resultat efter finansiella poster om cirka 164 mnkr, vilket är det högsta resultatet någonsin. Väsentlig påverkan för det goda resultatet har främst de exceptionellt höga prisnivåerna på producerad elkraft och utsläppsrätter, samt försäljning av anläggningstillgångar till Kurbit AB. Även pandemin har haft positiv inverkan på resultatet då kostnader för deltagande i konferenser, mässor och utbildningar uteblivit. Det höga resultatet bidrar till att koncernen kan investera utan att öka sin belåning och samtidigt amortera på befintliga skulder.

Vid jämförelse mot resultat för 2020 (+82 procent) blir det tydligt att intjäningsförmågan till stor del är beroende av yttre faktorer som är utom koncernens kontroll, till exempel pris på elkraft, pris på utsläppsrätter/elcertifikat, genomsnittstemperaturer med mera. Oavsett dessa faktorer ska leverans av produkter till Falun alltid fungera, det medför att koncernens resultat kan variera mellan åren. Samtliga verksamheter - utom vatten och elhandel - påvisar för 2021 ett högre resultat än 2020 som var betydligt påverkat av en varm vinter, oro för den pågående

pandemin (industrier stängdes) och ett elpris väsentligt lägre än planerat. 2021 sammanfattas som ett temperaturmässigt normalår med exceptionellt högt prisläge på producerad elkraft och utsläppsrätter.

Kopparstaden redovisar ett resultat efter finansnetto om 81 mnkr (76), vilket är 22 mnkr eller 36 procent högre än budget. Hyresintäkterna ligger väl i linje med budget, hyreshöjningen för året blev 1,1 procent och gällde från 1 februari 2021. Förbrukningskostnaderna ligger på budgeterad nivå trots de ökande elkostnaderna i slutet av året. Även jämfört med föregående år är kostnaderna totalt sett på samma nivå, då högre energipriser på både fjärrvärme och el motverkades av ett något varmare år än normalt.

Underhållskostnaderna är lägre än budgeterat, avvikelserna uppgår till 17,8 mnkr, vilket förklaras av att projekt inte genomfördes i budgeterad omfattning samt att större andel av de genomförda projekten aktiverades.

Försäljning av mark i Surbrunnshagen samt inventarier gav en vinst om 5,6 mnkr. En nedskrivning för två fastigheter om totalt 4,1 mnkr belastar resultatet.

Räntekostnaderna belastas med 6,4 mnkr för förtida lösen av två ränteswappar. Övriga räntekostnader är lägre än budget då låneskulden inte ökat som budgeterat under året samtidigt som räntorna fortsatt ligger på lägre nivå än budgeterat.

Lugnet i Falun AB redovisar ett resultat efter finansnetto om cirka 6 mnkr, att jämföra med budgeterat resultat om cirka 5 mnkr. Avvikelsen återfinns i räntekostnaderna, där det i budget inte tagits hänsyn till aktivering av räntekostnader i badhusprojektet.

Jämfört med föregående år då resultat efter finansnetto uppgick till cirka 9 mnkr, är det främst de minskade intäkterna från Falu kommun som en följd av hyresreduktion som förklarar skillnaden.

Kommunen

Årets resultat för kommunen, efter återföring av reserveringar för vissa pensionskostnader, uppgår till 162 mnkr (141 mnkr), vilket är 124 mnkr högre än budget. Det är främst skatteintäkter som står för merparten av denna avvikelse.

Verksamhetens intäkter uppgår till 699 mnkr, vilket är en minskning med 29 mnkr, eller 4 procent, jämfört med föregående år. I årets intäkter ingår jämförelsestörande poster om 18 mnkr (62 mnkr), vilket bland annat avser gatukostnads- och exploateringsersättningar, ersättning för höga sjuklönekostnader, erhållet statsbidrag för ersättning för merkostnader till följd av covid-19 samt realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

Riktade stats- och driftsbidrag för perioden uppgår till 275 mnkr (323 mnkr). Av dessa avser 19 mnkr ersättning för sjuklönekostnader och 21 mnkr erhållet statsbidrag för merkostnader till följd av covid-19. Exklusive dessa poster uppgår stats- och driftsbidrag till 235 mnkr. För 2020 uppgick riktade stats- och driftsbidrag, exklusive ovan nämnda ersättningar, till 256 mnkr. De riktade bidragen har således minskat med 23 mnkr jämfört med föregående år.

Statsbidragen från Skolverket har ökat, till följd av ökade satsningar som till exempel likvärdig skola.

Statsbidraget från Migrationsverket har fortsatt att minska jämfört med tidigare år till följd av sänkta ersättningsnivåer samt minskat antal nyanlända.

Intäkterna i form av gatukostnads- och exploateringsersättningar är 10 mnkr högre jämfört med 2020. Detta främst till följd exploateringsersättningar för området Surbrunnshagen.

Årets skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgår till 3 880 mnkr, vilket är en ökning med 180 mnkr jämfört med 2020 och 141 mnkr högre jämfört med budget. Både skatteintäkterna och utjämning har ökat jämfört med 2020, medan de generella statsbidragen har minskat. Under 2020 tillfördes stora medel i generella statsbidrag för att stärka välfärden till följd av pandemin. Per 31 december 2020 uppgick dessa bidrag till 112 mnkr. Inga motsvarande bidrag finns för 2021.

Skatteutjämningsystemet syftar till att skapa likvärdiga förutsättningar för kommuner att genomföra det åtagande som en kommun har, oavsett inkomstförhållande och strukturella kostnadsskillnader. Under år 2021 fick Falu kommun 475 mnkr i inkomstutjämningsbidrag, vilket utslaget per invånare var 7 932 kronor (7 939 kronor).

Utjämningsystemet för LSS-kostnader medförde en intäkt på

31 mnkr, att jämföra med 20 mnkr föregående år. Avgiften till kostnadsutjämningsystemet uppgick till 59 mnkr (60 mnkr). Kostnadsutjämnningen ska utjämna för strukturella kostnadsskillnader avseende förhållandena i Falun jämfört med riket.

Verksamhetens kostnader uppgår till 4 271 mnkr, vilket är en ökning med 129 mnkr eller cirka 3 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Pandemin har medfört ökade kostnader för bland annat inhyrd personal och skyddsmaterial. Vidare har kommunen haft ökade kostnader för inköp av digitala hjälpmedel och mötesutrustning i syfte att anpassa verksamheterna för distansarbete, men även för en mer flexibel och digital arbetsplats framgent.

Kostnader för bland annat el, bränsle och byggmaterial har ökat till följd av ökade priser på marknaden.

Kommunens personalkostnader, inklusive pensionskostnader, uppgår till 2 490 mnkr, vilket är en ökning med 56 mnkr, eller 2,3 procent, jämfört med 2020. Viss del avser ökade pensionskostnader, se kommentar längre ned. Personalkostnadernas andel av verksamheternas kostnader utgör 58 procent, vilket är viss minskning mot föregående år då andelen uppgick till 59 procent. Kommunens totala personalkostnader är högre än budgeterat. Detta förklaras till stor del av pandemin, då kostnader för vikarier ökat då verksamheterna inte har kunnat optimera bemanningen genom flytt av personal som sker vid ett normal-läge utan pandemi.

I kommunens personalkostnader ingår pensionskostnader, inklusive löneskatt, med 212 mnkr jämfört med 196 mnkr föregående år. Stor del av förändringen av pensionskostnaden förklaras av att livslängdsantagandet enligt RIPS (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld) har ändrats. Påverkan på pensionsskuldens storlek är beroende på bland annat sammansättning av arbetstagare och förtroendevalda samt sätt att trygga pensionerna. För en exempelkommun medförde förändringen en ungefärlig ökning av pensionsavsättningen med cirka 5,5 procent och ansvarsförbindelsen cirka 3 procent. För Falu kommun innebär det ändrade antagandet en ökning av pensionsavsättningen om 13 mnkr, vilket motsvarar en procentuell ökning om 5,2.

Av- och nedskrivningar på anläggningstillgångar uppgår till 153 mnkr vilket är i nivå med föregående år. Under 2020 gjordes en nedskrivning om 8 mnkr till följd av ändrad uppskattning och bedömning vad gäller gator och vägar. Exklusive denna nedskrivning uppgick avskrivningar till 145 mnkr, vilket innebär att avskrivningarna ökat med 8 mnkr. Detta förklaras av nyanskaffningar av byggnader vilket genererar ytterligare avskrivningar.

Utveckling av intäkter och kostnader

På lång sikt kan inte de löpande kostnaderna överstiga de löpande intäkterna utan att kommunens ekonomi urholkas. Kommunen kan dessutom komma att bryta mot kommunallagens krav om balans. Ett sätt att mäta detta är att sätta samtliga löpande kostnader, inklusive nettot av finansiella poster, i relation till intäkterna från skatter, statsbidrag och utjämning. Uppgår denna relation till mindre än 100 procent har kommunen en balans mellan intäkter och kostnader. Verksamheternas nettokostnader, inklusive avskrivningar och pensioner, uppgår 2021 till 96 procent av skatteintäkter och bidrag. Nettokostnaderna har ökat med 4 procent jämfört med föregående år. Nyckeltalen för 2020 var starkt påverkade av de tillfälliga ersättningarna från staten.

Budgetföljsamhet

En viktig förutsättning för att uppnå en god ekonomisk hushållning är att kommunens nämnder och styrelse klarar av att bedriva verksamheten inom tilldelade budgetanslag. Det vill säga att det finns en god budgetföljsamhet i kommunen. Kommunkoncernen har idag ingen gemensam budgetstyrning utan varje bolag i koncernen upprättar sin egen finansiella kontroll. De kommunala bolagen uppvisar dock en relativt god budgetföljsamhet och en aktiv ekonomistyrning.

Kommunalförbundet RDM har under flera år brottats med bristande ekonomistyrning och stora avvikelser mellan budget och utfall. Tyvärr gäller det även resultatet för 2021. Ägarkommunerna får täcka ett negativt resultat för 2021 motsvarande -4,1 mnkr där Faluns andel av underskottstäckning uppgår till 1,5 mnkr. Under året har dock flera initiativ startats för att komma tillrätta med den ekonomiska situationen. En långsiktig plan har också lagts för kommande år.

Inom kommunen visar nämnderna, exklusive finansverksamheten, tillsammans positiva avvikelser jämfört med budget på 8 mnkr.

Driftredovisning (Belopp i mnkr)	Utfall helår 2021	Utfall helår 2020
Budgetavvikelse nämnder	8	24
Budgetavvikelse finansverksamhet	115	47
Total budgetavvikelse	123	71

Dock är resultatet för år 2020 kraftigt påverkade av de stöd som kommit från regeringen under pandemin, såsom ersättning för höga sjuklönekostnader och statsbidrag för merkostnader. För 2021 är det främst skatteintäkterna som väsentligt påverkar resultatet. Utfallet för skatteintäkter och utjämning är 116 mnkr högre än budget. Osäkerhet i skatteprognoserna har förelegat under både 2020 och 2021.

Nedan kommenteras kort de nämnder som redovisar de största avvikelserna (i absoluta tal) mellan utfall och budget.

Omvårdsnämnden redovisar ett resultat om 29 mnkr vilket motsvarar en avvikelse på 3 procent i förhållande till nämndens totala intäkter inklusive ram. Avvikelsen förklaras av ökade bidrag och ersättningar i kombination med minskade volymer, utförda timmar och vårdtyg, kopplat till coronapandemins effekter. Under de senaste två åren med pandemin har fokus varit att klara av nämndens grunduppdrag, vilket medfört att annat fått stå åt sidan. Nämnden ser såväl en vård- och omsorgsskuld som en arbetsmiljöskuld.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett resultat om cirka 28 mnkr (13 procent av nämndens totala intäkter inklusive ram). Största delen av det positiva resultatet förklaras av intäkter för sålda tomter samt högre gatukostnads- och exploateringsersättningar än budgeterat. Detta i kombination med minskade kostnader för bland annat vinterunderhåll gör att resultatet överstiger budget. Viktigt att påpeka är att gatukostnads- och exploateringsersättningar redovisas som intäkter när kommunen fullgjort sina åtaganden, det vill säga färdigställt de tillgångar som ersättningarna ska finansiera. Investeringarna skrivs sedan av under nyttjandeperioden, vilket innebär att intäkt och kostnad ej sammanfaller inom samma period. Därmed är intäkterna inte att se som ett överskott.

Den största negativa avvikelsen finns hos socialnämnden som redovisar ett negativt resultat på 44 mnkr (5 procent av nämndens totala intäkter inklusive ram). De största negativa avvikelserna återfinns främst inom köp av huvudverksamhet, köp av externa vårdplatser inom både LSS och barn- och familjeverksamheten samt kostnader för externt boende inom våld i nära relationer. De negativa avvikelserna vägs upp av bland annat ökade statliga bidrag.

Kultur- och fritidsnämnden redovisar en negativ avvikelse om 8 mnkr (4 procent av nämndens totala intäkter inklusive ram). Resultatet är starkt påverkat av pandemin och intäktsbortfall för framför allt simhallen samt bokningar av idrottsanläggningar och sporthallar.

En utförligare beskrivning av nämndernas utfall jämfört mot budget finns i avsnittet driftredovisning.

Prognossäkerhet

Ytterligare ett sätt att analysera risker och kontroll i kommunen är att mäta prognossäkerheten. En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året. Prognossäkerheten mäts i Falu kommun genom jämförelse av den helårsprognos som gjordes i samband med delårsbokslutet i augusti 2021 och utfallet i årsredovisningen för 2021.

Jämförelse prognos augusti mot utfall december	Utfall ack dec 2021	Prognos 8 2021	Avvikelse
Nämnder	8	-16	24
Kommunövergrip. finansiering	152	134	18
Totalt	160	118	42

Prognosen i augusti pekade på ett resultat på cirka 118 mnkr (80 mnkr högre än budget). Utfallet i december blev 160 mnkr vilket är cirka 122 mnkr högre än budgeterat. Av detta resultat är dock 18 mnkr att betrakta som jämförelsestörande, exklusive dessa poster skulle resultatet uppgå till 142 mnkr.

Träffsäkerheten i prognoserna har varit varierande mellan nämnderna under flera år, vilket försvårar kommunens förutsättningar att anpassa sig efter förändringarna under året.

Åren 2020 och 2021 har varit ovanligt svåra år att prognostisera till följd av de många osäkerhetsfaktorer som uppstått i och med pandemin. Skatteprognoserna har varierat kraftigt under året, vilket är en av anledningarna till avvikelsen inom kommunövergripande finansiering. För nämnderna har de många riktade statsbidragen, som dessutom i vissa fall lanserats med kort varsel och med otydliga krav på motprestationer, inneburit utmaningar både avseende budgetering och bedömning av möjlig förbrukning under året.

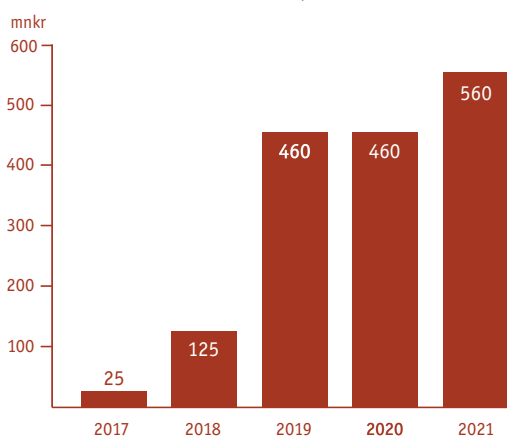
Årets investeringar

Kommunkoncernen investerade i materiella anläggningstillgångar för 945 mnkr (1 099 mnkr), samtidigt som investeringsbidrag om 12 mnkr erhöles vilket ger en nettoinvestering om 933 mnkr. Investeringarna har ökat under de senaste åren samtidigt som det är fortsatt stora investeringsvolymer planerade för de närmaste åren.

Investeringar och långfristig skuld (Belopp i mnkr)			
Koncernen	2021	2020	2019
Investeringar (mnkr)	945	1 099	992
- Förändring (%)	14%	11%	24%
Långfristig skuld	4735	4 339	3 881
- Förändring (%)	9%	12%	10%
Självfinansieringsgrad (%), femårsperiod	74%	79%	79%

Den långfristiga låneskulden har ökat de senaste åren, till följd av den höga investeringsnivån. Lånestocken kommer att behöva öka kraftigt både för kommunkoncernen och kommunen, till följd av ökade investeringar under de kommande åren, för att klara behovet av likviditet.

Utveckling av lånestock (exklusive förmedlade lån)

Ett mått att analysera **kommunens** investeringar är självfinansieringsgraden. Investeringar som görs i den kommunala verksamheten innebär kostnadsbelastningar över långa perioder. Det är därför viktigt att investeringarna finansieras så att kommande generationer inte belastas med effekter av tidigare investeringar. Självfinansieringsgraden visar hur stor del av kommunens investeringar som finansieras enbart med medel som kommunen själv genererat.

I kassaflödesanalysen för Falu kommun redovisas ett kassaflöde från den löpande verksamheten på 201 mnkr. Nettoinvesteringarna i materiella och immateriella anläggningstillgångar uppgår till 293 mnkr. Investeringarna kunde därmed inte finansieras fullt ut med egna medel. Självfinansieringsgraden uppgår till 69 procent. Genomsnittet för femårsperioden uppgår därmed till 81 procent, vilket innebär att målet om en självfinansieringsgrad om 50 procent de senaste fem åren är uppfyllt.

	Självfinansieringsgrad %
2021	69
2020	116
2019	28
2018	109
2017	97
Snitt	81

Kommunens nettoinvesteringar har minskat markant jämfört mot 2020, även kommunkoncernens investeringar har minskat

jämfört med föregående år. Detta bedöms dock vara en tillfällig minskning då flertalet investeringar har skjutits på framtiden.

I Kopparstaden har investeringar framför allt skett i lägenhetshuset Kungsgården i Surbrunnshagen samt renovering av terrassbjälklag i kvarteret Kransen på Svärdsjögatan. Nyproduktion av lägenhetshuset fortsätter enligt plan med beräknad inflyttning juni 2022. Renovering av den första terrassen är klar medan den andra påbörjas våren 2022.

De största investeringarna i Falu Energi & Vatten-koncernen är överföringsledning mellan Falun och Bjursås samt mätarbyte elnät. Överföringsledningen avser att transportera allt avloppsvatten direkt till reningsverket i Falun i stället för att hanteras i flera mindre reningsverk. Generationsbyte av elmätare är lagstadgat och ger kunderna större möjlighet att följa och anpassa sin elförbrukning.

För Lufab är det nya badhuset fortsatt det största projektet, med beräknat färdigställande under kvartal 4 2022. Samtidigt sker investering i en relaxavdelning i badhuset. Utbyte av ventilationsanläggning i hus A och E samt lokalanpassningar till framtidens lärande är färdigställt för högskolan genom Högskolefastigheten Lugnet KB. Högskolan Dalarna fick tillgång till lokalerna i oktober 2021. Räddningstjänst Dala Mitt investerar i fordon såsom släck- och räddningsbilar, tankbil samt hävare.

Kommunfullmäktiges beslutade investeringsbudget för 2021 uppgår till 470,3 mnkr. Barn- och utbildningsnämnden, omvårdnadsnämnden samt sektor ledningsstöd har fått utökade ramar enligt beslut i kommunfullmäktige, med 4,8 mnkr, 2,5 mnkr respektive 6,1 mnkr.

Totala nettoinvesteringar uppgår till drygt 305 mnkr vilket är drygt 148 mnkr lägre än föregående år. Drygt 38 procent av årets investeringsbudget var nyttjad efter årets första 8 månader. Vid årets slut är motsvarande siffra cirka 65 procent.

Den enskilt största budgetavvikelsen, drygt 118 mnkr, återfinns hos sektor service. Den främsta förklaringen till budgetavvikelsen är att flera projekt tvingats skjutas framåt i tiden.

Majoriteten av resterande budgetavvikelse, drygt 30 mnkr, återfinns hos miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Likt för sektor service beror avvikelsen främst på att projekt tvingats skjutas framåt i tiden.

En utförligare beskrivning av nämndernas och kommunkoncernens investeringar återfinns i avsnittet investeringar

Soliditet

En viktig parameter för att avläsa kommunens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av det finansiella handlingsutrymmet. Detta mäts genom soliditet.

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital, det vill säga inte genom lån. Ju högre soliditet kommunen har, desto lägre är skuldsättningen. Hur soliditeten utvecklas påverkas av det årliga resultatet och förändringen av tillgångarna. En stark soliditet innebär en ökad handlingsfrihet och en förmåga att hantera variationer i resultatutvecklingen. Falu kommun beräknar soliditeten med samtliga tillgångar och skulder, inklusive de pensionsåtaganden som inte redovisas i balansräkningen utan som en ansvarsförbindelse.

Det egna kapitalet i *kommunkoncernen* uppgår till 3 470 mnkr och soliditeten till 37 procent (35). Då kommunkoncernen planerar för stora investeringar under de kommande åren finns en risk

att soliditeten inte kommer att förbättras, vilket kan komma att försvaga den kommunala koncernens handlingsfrihet framöver.

För kommunen har soliditeten ökat från cirka minus 35 procent år 2013 till plus 15 procent år 2021. Att soliditeten ökat förklaras av ökade anläggningstillgångar och ökade likvida medel, kombinerat med högre ackumulerat balanserat resultat.

En positiv soliditet innebär att kommunens eget kapital täcker kommunens skulder inklusive de gamla pensionsskulderna. Trots att soliditeten har ökat de senaste åren är den låg i jämförelse med andra kommuner. Genomsnittlig soliditet inklusive pensionsåtaganden, för alla Sveriges kommuner, uppgick 2020 till 22 procent (källa: Kolada).

Likviditet

En förutsättning för att kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås är att kommunen har en balanserad likviditet.

Likviditeten beskriver kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. Den kan visas som omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder, kassalikviditet. Om måttet är 100 procent innebär det att omsättningstillgångarna är lika stora som de kortfristiga skulderna. Ju lägre tal, desto större är risken att likviditetsbrist uppstår. I kommunens kortfristiga skulder ingår en semesterskuld som troligen inte kommer att omsättas under det närmaste året då den betalas ut först när den anställda tar semester eller avslutar sin anställning.

Kassalikviditet i %	2021	2020
Inklusive semesterskuld	71%	59%
Exklusive semesterskuld	82%	67%

Kommunens kassalikviditet var per balansdagen bättre än föregående år. Det är dock viktigt att vara medveten om att kassalikviditeten endast beskriver en ögonblicksbild. Kassalikviditeten i Falu kommun är lägre i jämförelse med övriga kommuner i Sverige. Genomsnittlig kassalikviditet för alla Sveriges kommuner uppgick 2020 till 117 procent (källa: Kolada).

Finansnettot uppgår till 5 mnkr vilket är cirka 1 mnkr bättre än budgeterat och beror främst på lägre räntekostnader än budgeterat. Kalkylerad genomsnittlig ränta för hela lånestocken uppgår till 0,5 procent (0,5 procent).

Borgensåtaganden och skuldsättning

Falu kommuns borgensåtaganden uppgår till 3 935 mnkr. För Kopparstaden AB är borgensbeloppet 1 130 mnkr (1 230 mnkr) och för Falu Energi & Vatten AB 1 381 mnkr (1 282 mnkr). För övriga helägda företag uppgår borgensbeloppet till 1 358 mnkr (1 273 mnkr). Av beloppet utgör 875 mnkr (740 mnkr) förmedlade lån, vilket kan likställas med en borgen.

Borgensåtagandet innebär i sig en risk i de fall verksamheterna skulle ha svårt att fullgöra sina betalningar till gäldenärerna. En bedömning av dessa risker ger vid handen att åtagandet mot bostadsbolaget torde ha lägst risk då efterfrågan på bostäder under en längre tidsperiod varit hög och även kan förväntas präglas av stor efterfrågan de närmaste åren. Även Lugnet i Falun AB får anses ha låg risk då Falu kommun hyr största delen av befintligt fastighetsbestånd.

Åtagandena mot el- och energibolagen torde däremot innebära en något större risk genom det beroende som finns av en mer föränderlig marknad, där samhälls- och privatekonomi spelar en

större roll för efterfrågan, än vad som är fallet för bostadsbolaget. Risken i el- och energibolagen måste dock för närvarande bedömas som mycket begränsad.

SAMMANFATTNING FINANSIELL ANALYS

De flesta bolagen som ingår i kommunkoncernen uppvisar goda resultat och bidrar positivt till kommunkoncernens resultat. Samtliga bolag kommer vara delaktiga i kommunens utveckling de närmaste åren. Moderbolaget Falu Stadshus AB kommer att arbeta för att utnyttja hela koncernens kapacitet och eventuella samordningsvinster.

Den finansiella analysens syfte är att tydliggöra ekonomiska styrkor och svagheter i kommunen. Resultatmålet uppfylls för 2021, dock är detta resultat påverkat av statsbidrag i pandemin spår samt att skatteintäkterna har ökat. Kommunen har dock inga gamla underskott som behöver återställas, samt att årets resultat är positivt, vilket gör att balanskravet är uppfyllt.

Kommunen har en fortsatt hög investeringstakt vilket gör att självfinansieringsgraden sjunker och lånen ökar. Följden av detta blir högre räntekostnader för kommunen kommande år.

Budgetföljdsamheten och prognossäkerheten varierar kraftigt mellan nämnderna, vilket behöver förbättras för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi och att målen för god ekonomisk hushållning uppfylls kommande år.

Kommunens ekonomi på sikt

Även om årets resultat är högt, innebär den demografiska utvecklingen med stora kompetensförsörjningsbehov och svagare offentliga finanser fortsatt stora utmaningar. Grovt räknat ökar behoven av välfärd med 1 procent per år den kommande tioårsperioden om alla ska få lika mycket välfärd som i dag.

För att möta de framtida utmaningarna är det viktigt att nyttja kommunens resurser effektivt och kunna prioritera. En avgörande faktor för kommunens ekonomi framöver är en fortsatt bra ekonomistyrning och en god budgetdisciplin. För att kunna parera avvikelser under året, är det viktigt att förbättra prognossäkerheten.

Kommunen har fortsatt hög investeringstakt och investeringarna för 2021 uppgår till 305 mnkr. Soliditeten har förbättrats och uppgår till 15 procent inklusive ansvarsförbindelsen för pensioner. Förbättrad soliditet ökar på längre sikt generellt kapaciteten att möta finansiella svårigheter.

Den höga investeringsnivån beräknas fortgå under de närmaste åren. Givet kommunens nuvarande resultatmål om 1 procent, medför högre investeringar kommande år en lägre självfinansieringsgrad, vilket kommer öka lånestocken väsentligt. Detta påverkar i sin tur resurserna till löpande drift inom verksamheterna eftersom räntekostnaderna kommer att ta en större andel av det totala budgetutrymmet i anspråk. För en långsiktigt hållbar ekonomi måste därför en ständig avvägning göras mellan önskvärd storlek på resultat och storlek på planerade investeringar. Ett fortsatt arbete med att skapa en längre planeringshorisont för investeringar som möjliggör en övergripande och gemensam prioritering och realistisk projektplanering, är avgörande för kommande åren.

För att klara av att uppfylla kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett fortsatt arbete för att upprätthålla en ekonomi i balans och en mycket aktiv ekonomistyrning med handlingskraft.

Balanskravsresultat

Lagstiftaren har lagt ett golv eller en miniminivå för det finansiella resultatet, detta kallas för balanskravet. Balanskravet innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Om kostnaderna för ett räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det anges när och på vilket sätt kommunen avser att göra den i lag (11 kap. 12§ kommunallagen (2017:725)) föreskrivna regleringen av det negativa resultatet. Om kommunfullmäktige har beslutat att en sådan reglering inte ska ske, ska upplysning lämnas om detta samt vilka synnerliga skäl som föreligger.

Ett uppfyllande av balanskravet är en grundförutsättning för en långsiktig, stabil finansiell utveckling och ett verktyg för att förhindra en negativ utveckling av kommunens ekonomi.

Årets resultat enligt balanskravet, efter reservering av medel till resultatutjämningsreserv, uppgår till 81 mnkr.

Balanskravsresultat (mnkr)	2021	2020
Årets resultat enligt resultaträkningen (exklusive återförd reservering inom eget kapital)	160	139
Reducering av samtliga realisationsvinster	-1	-3
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	159	136
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-78	-99
Balanskravsresultat	81	37

Falu Kommun har inga gamla underskott som ska återställas i enlighet med balanskravet. Årets resultat innebär att det inte har uppkommit några underskott som behöver regleras under kommande år.

Kommunfullmäktiges regelverk för reservering till resultatutjämningsreserv (RUR) anger att reservering kan medges om resultatet efter justeringar överstiger 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Den totala reserven får maximalt uppgå till 5 procent av de senaste tre årens genomsnittliga nivå på skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Genomsnitt av de senaste tre årens skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning uppgår till 177 mnkr. Sedan tidigare finns en avsättning till RUR om 99 mnkr, utrymme kvar att sätta av till uppgår således till 78 mnkr.

1 procent av årets skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning motsvarar 39 mnkr. Årets resultat, efter justeringar, uppgår till 160 mnkr. Detta innebär att 121 mnkr kan nyttjas för en avsättning till RUR, dock får endast 78 mnkr sättas av med hänsyn till begränsning av den totala RUR:ens storlek.

Väsentliga personalförhållanden

Antal anställda	Per den 2021-12-31	Varav män	Varav kvinnor	Per den 2020-12-31	Varav män	Varav kvinnor
Hela kommunen	4914	1255	3657	4 843	1 226	3 617
Kommunstyrelsen	536	188	348	656	249	407
Myndighetsnämnden	- ¹	-	-	27	12	15
Miljö & samhällsbyggnadsnämnden	133	57	76	93	42	51
Kultur & fritidsnämnden	166	72	94	170	79	91
Barn & utbildningsnämnden	2061	494	1565	1 997	474	1 523
Socialnämnden	772	198	575	688	159	529
Omvårdnadsnämnden	1246	246	999	1 212	211	1 001

PERSONALÖVERSIKT

2021 präglades liksom av 2020 av förändring, omställning och anpassning. Fortsatt stor kraftsamling uppbådades i verksamheterna för att utföra sina uppdrag trots stundvis mycket stor arbetsbelastning och hög frånvaro hos ordinarie personal. Vid årsskiftet 2021/2022 hade kommunen 4 914 medarbetare varav 75 procent kvinnor och 25 procent män. Därtill tillkommer 2068 timanställda. Under många år har det inom Falu kommun varit en viktig personalpolitisk åtgärd att erbjuda heltidstjänst.

Anställda i Falu kommun	Helår 2021 ²	Helår 2020	Helår 2019
Antal anställda	4914	4843	4700
Antal tillsvidareanställda	4414	4248	4244
Andel kvinnor (%)	75	76	77
Andel män (%)	25	24	23
Andel kvinnor deltid (%)	-	17	16
Andel män deltid (%)	-	7	9
Antal visstidsanställda	500	595	469
Andel kvinnor (%)	65	67	64
Andel män (%)	35	33	36
Andel kvinnor deltid (%)	-	15	21
Andel män deltid (%)	-	20	16

Anställningsformer	Helår 2021	Helår 2020	Helår 2019
Antal tidsbegränsade anställningar	500	595	573
Antal timavlönade	2068	1 458	1 309
Antal årsarbetare ³	3874	3903	4 084
Andel kvinnor i chefsbefattning av totala antalet chefer (%)	74	72	75

¹ Myndighetsnämnden är inkluderade i Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens anställda. Detta då personalsystemet redovisar statistik per förvaltning.

² Redovisningen gällande "Andel kvinnor/män deltid" uppställt per tillsvidare och visstidsanställda kan inte säkerställas varför detta inte redovisas.

³ Antal personer beräknas unikt för urval och sortering, d v s antal unika personnummer per angivet mätdatum, inom det angivna urvalet och inom det lägsta sorteringsbegreppet

COVID-19 PANDEMIN

För att möta förändrade nationella rekommendationer samt riktlinjer fortsatte arbetet i kommunens pandemigrupp med målet att lösa aktuella frågor. De som hade möjlighet, fortsatte att arbeta hemifrån för att minska smittspridning och de som arbetade på plats har ständigt anpassat sig till nya rutiner och arbetssätt utifrån rådande restriktioner och riktlinjer. I och med att alla uppmanades att stanna hemma vid minsta symptom anställdes många vikarier, vilket fick till följd att många ovana vikarier har fått arbeta i verksamheten. Möten och utbildningar har fortsatt varit digitala så långt det har varit möjligt.

PERSONAL- OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Falu kommun står mitt i en stor kompetensförsörjningsutmaning. Utmaningen innebär kortfattat att allt färre i arbetsför ålder ska försörja allt fler. Dalarna och Falu kommun påverkas särskilt hårt då en stor andel av befolkningen inte längre arbetar. Målet med organisationens kompetensförsörjningsarbete är att kunna utföra våra uppdrag med syftet att erbjuda våra medborgare en god service. Vi behöver fortsätta att prioritera och utveckla en mängd olika personalrelaterade frågor såsom vår gemensamma arbetsmiljö, det goda ledarskapet och medarbetarskapet. Falu kommun har höga ambitioner att vara en attraktiv arbetsgivare där vi attraherar, utvecklar och behåller kompetens.

Under 2021 har chef för omvårdnadsförvaltningen, chef för Arbetslivs- och socialförvaltning, kanslichef och HR-chef rekryterats och samtliga har tillträtt sina tjänster.

I samband med målarbetet Agenda 2030 har kommunstyrelsen godkänt arbetssättet med fem processledare på halvtid. Processledarna har sina uppdrag från augusti 2021 till december 2022.

Januari 2021 startade den nya organisationen inom socialnämndens verksamhetsområden. Tidigare socialförvaltningens LSS-sektion och socialpsykiatri har flyttats över till omvårdnadsförvaltningen. Tidigare socialförvaltningens barn- och familjesektion har flyttats över till barn- och utbildningsförvaltningen. Socialförvaltningens vuxensektion och sektor AIK (arbetsmarknad, integration och kompetens) har bildat en ny förvaltning: Arbetslivs- och socialförvaltningen. ATL-kontoret (som stödjer den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och livsmedel) har flyttats från socialförvaltningen till miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Utvärdering av omorganisationen har genomförts av KPMG och presenterats för kommunstyrelsen (februari 2022). Förvaltningarna arbetar vidare med de förslag till fortsatt arbete som lämnats av revisorerna.

Samtliga månadsanställda medarbetare fick ett Falukort i sommarpresent som tack för sin insats under den hektiska våren och försommaren. Falukortet blev också årets julkapp, istället för den nu traditionsenliga julfesten "Julgodis". Falukortet valdes för att det passar alla och för att främja den lokala handeln.

EN FRISKARE ARBETSPLATS

Hälsofrämjande arbete är ett viktigt mål. Prioriterade områden är ledarskapet, medarbetarskapet, samverkan samt hälsosamma scheman. Målet är att kommunen ska kännetecknas av en god arbetsmiljö. Under året handlade mycket av arbetsmiljöarbetet om att skydda medarbetare, brukare, elever och andra falubor mot smitta samt att ha en rimlig arbetsbelastning. Medarbetarna uppmanades att stanna hemma vid minsta symptom. Det innebar att det stundtals var mycket hög sjukfrånvaro inom vissa verksamheter. Inom andra verksamheter var sjukfrånvaron på samma låga nivå som tidigare år.

För att arbeta utvecklingsinriktat och förebyggande är den årliga medarbetareundersökningen ett viktigt verktyg. Här kan ansvariga chefer få återkoppling på sin ledarroll och arbetsgrupperna kan tillsammans diskutera hur förbättringar kan göras.

Under september 2021 genomfördes för första gången Hälsoveckan, där samtliga månadsanställda fick inspiration och möjlighet att prova olika hälsoaktiviteter. Hälsoveckan var 2021 den satsning som ersatte Medarbetarforum.

Falu kommun har ansökt om och beviljats stöd från Suntarbetslivs resursteam under 2022 och arbetet med friskfaktorer börjar på omvårdnadsförvaltningen. Effekterna efter samarbetet med Suntarbetsliv förväntas vara sänkta sjuktal och att arbetssättet med friskfaktorerna sprids vidare till samtliga förvaltningar.

Sjukfrånvaro (%)	2021-12-31	2020-12-31
Total sjukfrånvaro	7,2	10,5
Långtidssjukfrånvaro (> 59 dagar)	26,1	2,2
Sjukfrånvaro män	5,4	7,7
Sjukfrånvaro kvinnor	7,8	11,5
Anställda - 29 år	8,3	11,7
30-49 år	6,8	10,2
50 år -	7,3	10,4

Långtidssjukfrånvaro beräknas som långtidssjuk/total sjukfrånvaro. För 2020 räknades nyckeltalet som långtidssjuk/ordinarie arbetstid. Noterbart är att anställda som är yngre än 30 år har haft den högsta sjukfrånvaron under 2021.

Ledarutveckling

En ständig utveckling av kommunens ledarskap är ett viktigt och prioriterat område. Under 2021 påbörjades ett arbete att uppdatera ledarfilosofin, som funnits sedan 2014. Syftet är att utveckla gemensamt språk och vidare aktiviteter som skapar en god ledar- och medarbetarkultur.

Lärandet inom ledarskap sker främst internt genom utbildningar och seminarier, men även genom det dagliga stöd som

finns för chefer; möjlighet att anlita Falu kommuns egen funktion för grupputveckling eller för coaching, att få råd och stöd genom personalkontoret och uppdaterad information på intranätet.

För medarbetare genomförs kommunövergripande introduktion, men även introduktion och utvecklingsinsatser i verksamheten, förutom de verksamhetsförlagda utbildningar som löper på under året.

Samarbeten som Falu kommun har med andra kommuner inom ledarutveckling är bland annat inom LeDa, där Högskolan Dalarna samordnar forskning och utbildning tillsammans med dalakommunerna. Aspirantprogrammet, som genomförts ett år i taget, fick under 2021 en planering på tre års framförhållning, ett tecken på framtidstro för ledarutveckling.

KOMMUNKONCERNEN

Medelantal anställda	Per den 2021-12-31	Varav män	Varav kvinnor	Per den 2020-12-31	Varav män	Varav kvinnor
Kopparstaden AB	123	86	37	116	81	35
Falu Energi & Vatten (koncern)	212	153	59	211	150	61
Lugnet i Falun AB	7	6	1	8	7	1
TOTALT FALU STADSHUS KONCERN	342	245	97	335	238	97
Räddningstjänsten Dala Mitt	377	360	17	404	376	28

Kopparstaden AB

Kopparstadens mål gällande frisknärvaro var satt till 96 procent för 2021. Målet nåddes inte riktigt, utfallet blev 95,2 procent (95,9).

Coronapandemin påverkade hela verksamheten, så även sjukfrånvaron. Under årets första åtta månader arbetade de som kunde utföra sina sysslor på distans i stor utsträckning hemifrån. När restriktionerna under hösten lättade återvände personalen till kontoret.

Falu Energi & Vatten (koncern)

Kompetensförsörjning är en viktig förutsättning för att bolaget ska utvecklas i önskad riktning. Ett aktivt arbete pågår för att ny och befintlig kompetens används på bästa sätt.

De åtgärder som vidtagits för att hantera covid-19 har fallit väl ut, sjuktalen är lägre än föregående år. Större delen av kontorspersonalen har fortsatt att arbeta hemifrån för att minska risk för smitta bland de vars arbeten inte gör hemarbete möjligt.

Under hösten infördes ett nytt flexibelt arbetssätt där det är möjligt att, i samråd med sin chef, jobba hemifrån 49 procent

Personalsystem

Införande av nytt personalsystem, Personec, påbörjades 2020 och projektslut var i februari 2021. De avgörande uppgraderingarna för godkänd leverans av personalsystemet beräknas vara testade och driftsatta i mitten av februari 2022.

I arbetet med digitaliseringsstrategi och förvaltningsmodell har ett nytt uppföljningsverktyg, Gruvan, sett dagens ljus. Gruvan ska koppla samman olika datakällor för att möjliggöra och underlätta för både chefer och medarbetare att kunna fatta korrekta och mer underbyggda beslut i framtiden.

av arbetstiden. Förutsättningen är att verksamheten fungerar enligt förväntan.

Från och med 1 januari 2022 träder nya kollektivavtal, ett centralt och ett lokalt, i kraft. Strävan är att det centrala avtalet ska gälla så långt det är möjligt, med få lokala avvikelser. I sak utgör förändringen endast mindre förändringar för medarbetarna.

Lugnet i Falun AB

Rekrytering av verkställande direktör har pågått under året och resulterade i att tjänsten tillsattes i november 2021.

Räddningstjänsten Dala Mitt

RDM:s förbundsdirektör har under hösten avslutat sin anställning i RDM. Tjänsten upprätthålls sedan oktober via inhyrd tillförordnad förbundsdirektör från Gästrike Räddningstjänst i avvaktan på nyrekrytering.

Under året har ny enhetschef till utbildningsenheten samt operativa enheten tillträtt. Enhetschefen för operativa enheten har valt att avsluta sin anställning varför tjänsten i nuläget är vakant.

Förväntad utveckling

Kommunernas ekonomiska förutsättningar ser förhållandevis goda ut de närmaste åren. Det beror till stor del på den expansiva finanspolitiken och på att den konjunkturella återhämtningen ser ut att ge en god utveckling av skatteunderlaget. Den senaste prognosen från SCB (Statistiska centralbyrån) visar också en väsentligt lägre befolkningstillväxt än i tidigare prognoser, vilket gör att kommunernas kostnader förväntas öka något långsammare än de har gjort under den senaste tioårsperioden. Samtidigt kan vi förvänta oss en långsammare ökning av skatteintäkterna när effekterna av konjunkturåterhämtningen och den expansiva finanspolitiken avtar.

Den ryska invasionen av Ukraina skakar för närvarande om hela Europa. De ekonomiska effekter som redan kan anas märks till en början i form av sämre finansnetto för kommuner och regioner. Det är en följd av fallande börser och ökade räntor kombinerat med högre kostnader för olja, gas, livsmedel och vissa andra importvaror. Sveriges handel med Ryssland är dock begränsad till cirka 1 procent export och import. Trots detta finns det vissa branscher som är beroende av råvaror eller specialimport från Ryssland och därför ändå kan påverkas. Tack vare Sveriges marginella export till Ryssland bedöms inte antalet arbetade timmar påverkas märkbart till följd av kriget. Däremot kan skatteintäkterna öka långsammare beroende på hur andra länders ekonomier och världsekonomin påverkas av kriget. SKR betonar dock att skatteunderlaget är ganska motståndskraftigt eftersom även arbetslöshetsersättningar och andra transfereeringar beskattas. Detta blev ju också tydligt under pandemin. Den förväntat högre inflationen påverkar de långa räntorna som är på väg uppåt. Det innebär att det blir dyrare att låna.

UNHCR räknar just nu med att cirka 4 miljoner ukrainare kommer att fly. Hur många av dem som kommer till Sverige är det i dagsläget ingen som vet. Enligt det så kallade massflyktsdirektivet som nu aktiverats i EU har flyktingar från Ukraina bland annat rätt att gå i skola och arbeta. Migrationsverket säger att de kommer att finansiera kommunernas kostnader även om de ukrainska flyktingarna inte är asylsökande.

Att Sverige nu går in i en period med låg befolkningstillväxt gör att utmaningen att hitta rätt arbetskraft framträder allt tydligare hos såväl näringsliv som offentlig sektor. Hur en långsammare tillväxt av befolkningen kommer att spegla av sig i kommunernas investeringsplaner är för tidigt att säga. Stora

behov av upprustning av befintliga anläggningar tillsammans med goda ekonomiska förutsättningar de närmaste åren gör dock att SKR (Sveriges kommuner och regioner) tror på fortsatt höga investeringsutgifter.

I ett längre perspektiv är det viktigt att arbeta med strukturåtgärder som gagnar den långsiktiga ekonomin. Det handlar enligt SKR särskilt om tre områden; få personer som står långt från arbetsmarknaden i arbete, att ställa om välfärden med hjälp av digitalisering och modern teknik och att genomföra klimatrelaterade investeringar.

Oavsett hur väl samhället lyckas med klimatomställningen och att minska utsläppen förväntas fler naturskador i form av översvämning, ras och skred med mera. Det är skador vars effekter till viss del går att begränsa genom en aktiv anpassning till klimatförändringarna. Det är ett stort antal åtgärder av olika storlekar och inom en mängd områden som behöver vidtas. Det ekonomiska perspektivet är därför viktigt för att insatser ska sättas in där de gör störst nytta. För Faluns del är det risken för översvämningar som är den mest överhängande.

I december 2021 kom de kommunala parterna överens om ett nytt pensionsavtal för kommunsektorn. Det nya avtalet AKAP-KR, som börjar gälla från den 1 januari 2023, kommer att innebära en kraftig ökning av kommunernas pensionskostnader. För Falu kommun uppskattas kostnadsökningen till drygt 30 mnkr år 2023.

Det nya upplägget kring kommunens målarbete ska göra det tydligare för medborgare, politiker och tjänstepersoner i Falu kommun hur verksamheterna arbetar med och samverkar kring de mål som kommunfullmäktige har beslutat om. För att öka dialogen med Faluborna planeras också olika typer av aktiviteter kopplat till målområdena i syfte att kommunicera och fånga upp medborgarnas synpunkter.

Den 11 september 2022 är det val i Sverige. Det nya kommunfullmäktige och den nya kommunstyrelsen tillträder i november 2022. De nya nämnderna tillträder i januari 2023.

Dalregementets återetablering i Falun och Northvolts bygge av en batterifabrik i Borlänge ger många nya arbetstillfällen och är viktiga för kommunernas och regionens fortsatta utveckling och tillväxt. För att attrahera nya invånare behöver Falun nu skapa bra förutsättningar att möta den ökade efterfrågan på bostäder och kommunal service.

Resultaträkning

mnkr

	Not	Koncern		Kommun	
		2021	2020	2021	2020
Verksamhetens intäkter	2, 3	1 955	1 814	699	728
Verksamhetens kostnader	3, 4, 5	-5 033	-4 790	-4 271	-4 142
Av- och nedskrivningar	3, 6	-423	-409	-153	-153
Verksamhetens nettokostnader		-3 501	-3 385	-3 725	-3 567
Skatteintäkter	7	3 071	2 913	3 071	2 913
Generella statsbidrag och utjämning	3, 8	809	787	809	787
Verksamhetens resultat		379	315	155	133
Finansiella intäkter	9	12	14	19	23
Finansiella kostnader	10	-60	-66	-14	-17
Resultat efter finansiella poster		332	263	160	139
Årets resultat		332	263	160	139
Upplösning reservering pensionskostnader	11	2	2	2	2
Årets resultat inklusive upplösning av reservering		334	265	162	141

Balansräkning

mnr

	Not	Koncern 2021	2020	Kommun 2021	2020
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	12	23	19	13	5
Materiella anläggningstillgångar					
- mark, byggnader och tekniska anläggningar	13	8 653	8 196	2 762	2 635
- maskiner och inventarier	14	440	404	151	136
Finansiella anläggningstillgångar	15, 16	178	165	917	782
Summa anläggningstillgångar		9 294	8 784	3 843	3 558
Omsättningstillgångar					
Förråd	17	39	48	3	2
Fordringar	18	610	466	397	307
Kassa och bank	19, 20	296	287	278	269
Summa omsättningstillgångar		945	801	678	578
SUMMA TILLGÅNGAR		10 239	9 585	4 521	4 136
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Balanserat resultat	21	3 122	2 857	1 610	1 469
Balanserat resultat, reservering		14	16	14	16
Årets resultat inklusive återförd reservering		334	265	162	141
Summa eget kapital		3 470	3 138	1 786	1 626
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	22	284	264	258	241
Andra avsättningar	23	360	334	31	31
Summa avsättningar		644	598	289	271
Skulder					
Långfristiga skulder	24	4 963	4 505	1 484	1 258
Kortfristiga skulder	25	1 162	1 344	963	981
Summa skulder		6 125	5 849	2 447	2 239
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		10 239	9 585	4 521	4 136
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter					
Fastighetsinteckning		381	381	0	0
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna	26	1 230	1 257	1 230	1 257
Övriga ansvarsförbindelser		67	71	3 935	3 805
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		1 297	1 328	5 165	5 062
SUMMA PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER		1 678	1 709	5 165	5 062

Kassaflödesanalys

mnr

	Not	Koncern 2021	2020	Kommun 2021	2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		332	263	160	139
Justering för ej likviditetspåverkande poster	27	474	472	159	183
Övriga likviditetspåverkande poster	28	-9	-8	-8	-7
Poster som redovisas i annan sektion	29	0	-4	-1	-3
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		797	723	310	312
Ökning/minskning förråd och varulager		9	0	-1	0
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-143	-16	-91	-8
Ökning/minskning kortfristiga skulder		-18	134	-17	215
Kassaflöde från den löpande verksamheten		645	841	201	519
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-3	0	-3	0
Investering i materiella anläggningstillgångar		-942	-1 099	-302	-453
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		25	10	1	4
Erhållet investeringsbidrag		12	2	12	2
Utbetalning av lån till koncernföretag		0	-	0	-170
Förändring av långfristiga fordringar		-15	-7	0	-7
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	11	-135	7
Förvärv av koncernföretag, netto likvidpåverkan		0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-923	-1 083	-427	-617
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Upptagna lån		435	370	235	170
Amortering av leasingskuld		-158	-16	0	0
Förändring övriga långfristiga skulder		11	-33	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		288	321	235	170
Årets kassaflöde		10	79	9	72
Likvida medel vid årets början		287	208	269	197
Likvida medel vid årets slut	19	296	287	278	269

Noter

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR), vilket bland annat innebär att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för poster till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Undantag är redovisning av leasingavgifter, se nedan.

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 procent inflytande i. Under året har inga förändringar skett i kommunkoncernens sammansättning. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av figur under avsnittet "Den kommunala koncernen" i förvaltningsberättelsen.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionerlig konsolidering. Med förvärvsmetoden avses att kommunen eliminerar det förvärvade egna kapitalet i dotterbolagen. Proportionerlig konsolidering innebär att den andel av dotterbolagens räkenskaper som tas upp i den sammanställda redovisningen motsvarar den ägda andelen. Ekonomiska transaktioner mellan de i koncernen ingående bolagen respektive kommunen har i allt väsentligt eliminerats.

Obeskattade reserver och bokslutsdispositioner har i den sammanställda redovisningen fördelats på uppskjuten skatt (20,6 procent) och eget kapital (79,4 procent).

Tilläggsposter vid sammanställd redovisning som inte täcks av den kommunala redovisningslagens räkenskapsscheman är följande:

- Skatt på årets resultat redovisas i resultaträkningen under skatter.

De kommunala bolagens redovisning är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen, Bokföringslagen samt Bokföringsnämndens allmänna råd. Vid avvikelser i redovisningsprinciper mellan kommun och kommunala bolag är kommunens redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen. Inga väsentliga skillnader i redovisningsprinciper har identifierats.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i kassaflödesrapporten.

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 mnkr. Från och med 2019 redovisas kommunens realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar samt intäkter från gatukostnads- och exploateringsersättningar som jämförelsestörande.

INTÄKTER

Redovisning av skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR R2 Intäkter. Kommunalskatten periodiseras, vilket innebär att kommunen i bokslutet har bokfört slutavräkningen för 2020 samt en preliminär slutavräkning för 2021. Efter bokslutets upprättande har SKR publicerat en ny prognos i februari 2022 som pekar på att prognosen för 2021 har förbättrats med cirka 11 mnkr.

Redovisning av intäkter

Försäljning av varor och tjänster redovisas vid leverans till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljningen redovisas efter avdrag för moms och rabatter. I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning. Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:

Hysesintäkter i den period uthyrningen avser, ränteintäkter i enlighet med effektiv avkastning samt erhållen utdelning när rätten att erhålla utdelning bedöms som säker.

Rekommendationen RKR R2 Intäkter anger att gällande exploateringsersättning, gatukostnadsersättning och investeringsbidrag så kan periodisera via balansräkningen endast ske vid offentliga bidrag. Det innebär att övriga bidrag och ersättningar ska resultatföras när tillgången är färdigställd och tagen i bruk, och då kommunen fullgjort sina åtaganden gentemot motparten. Rekommendationen tillämpas från och med 2019. Tidigare redovisades gatukostnadsersättningar och exploateringsersättningar som en förutbetalad intäkt och redovisades bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod.

Redovisning av statsbidrag

Redovisning av statsbidrag sker i enlighet med RKR R2 Intäkter, vilket innebär att det redovisas enligt det aktuella bidragets villkor och restriktioner. Ett villkorat bidrag eller kostnadsersättning intäktsredovisas i takt med att villkoren bedöms vara uppfyllda och det bedöms säkert att bidraget kommer att erhållas.

KOSTNADER

Avskrivning immateriella tillgångar

Avskrivning av immateriella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. De avskrivningstider som tillämpas är 5 år samt 7 år. Den längre avskrivningstiden motiveras av att det nya intranätet är konstruerat för att vara i bruk längre än sju år.

Avskrivning maskiner och inventarier

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgång görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden. Följande avskrivningstider tillämpas: 3, 5, 10, 20, 33 år.

Avskrivningar mark, byggnader och tekniska anläggningstillgångar

Från och med 2015 tillämpas komponentavskrivning för kommunens förvaltningsfastigheter. Beläggning gator och vägar har delvis börjat komponentredovisas 2018. Avskrivningarna beräknas då separat för komponenter där skillnaden i förbrukningen bedömts vara väsentlig. För fritidsanläggningar används fortfarande linjär avskrivning för hela anläggningarna. Avskrivning görs då för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde.

Avskrivningsmetod – komponentavskrivning

Komponenter har beräknats separat på större byggnader inom respektive fastighet. Byggnaderna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består av flera komponenter vars nyttjandeperiod varierar. Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

- Stomme, 50 år
- Stomkompletteringar., innerväggar, m.m., 20-40 år
- Installationer; värme, el, VVS, ventilation mm, 20-40 år
- Yttre ytskikt; fasader, yttertack mm, 20-30 år
- Inre ytskikt, maskinell utrustning mm, 10-15 år

Följande komponent har identifierats för avskrivningen på gator och vägar:

- Beläggning/slitlager, 15 år

Avskrivningsmetod – linjär avskrivning

På fritidsanläggningar, gator och vägar tillämpas linjär avskrivning, det vill säga lika stora nominella belopp varje år. Med undantag för delar av gator och vägar som aktiverats som komponenter i år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 25, 33, 50 år. En samlad bedömning av nyttjande-

perioden för respektive tillgångstyp görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden. Individuella bedömningar av nyttjandeperioden kan förekomma, vilken därmed kan avvika från kommunens normala avskrivningstider. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (t.ex. verksamhetsförändringar, teknikskiften, organisationsförändringar). Om en ny bedömning av nyttjandeperioden avviker från tidigare fastställd avskrivningstid ändras avskrivningstiden alltid om den bedöms vara kortare.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett halvt prisbasbelopp och gäller som gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Långfristiga skulder

Kommunen har, i avsikt att sprida ränterisken i lånestocken, löpande förfall av externa lån, vilket innebär att lånen sätts om regelbundet med relativt korta intervall. Lån som ska sättas om betraktas som långfristiga. Endast lån som inte kommer att sättas om har i redovisningen hanterats som kortfristiga. Från och med 2015 redovisas upplåning i form av finansiell leasing bland långfristiga skulder.

Avsättningar

Avsättningar har skett med de maximala skadestånd som kan komma att belasta kommunen i de rättvisetvister som är väckta mot kommunen. Kostnaderna kan komma att bli lägre när tvisterna är behandlade i aktuella rättsinsatser.

Värdering och upplysningar om pensionsförpliktelser

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS21. Pensionsåtaganden för anställda i företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt BFNAR 2012:1 (K3). För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfallet. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. I 2010 års bokslut gjordes reservering för delar av pensionsåtagandet, vilket intjänades före 1998, inom kommunens eget kapital. Reserveringen är avsedd att täcka delar av kostnadsökningen för den så kallade "bromsen" under kommande år.

Den särskilda löneskatten på pensionskostnader har periodiserats. 2021 års löneskatt för perioden belastar resultatet.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal för kommunen klassificeras som operationella. En översyn och genomgång av leasingavtal planeras att genomföras under 2022.

NOT 2 – VERKSAMHETENS INTÄKTER

	Kommun	
	2021	2020
Försäljningsintäkter	36	38
Taxor och avgifter	134	126
Hyror och arrenden	78	78
Bidrag	275	323
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	132	127
Gatukostnads- och exploateringsersättningar	43	33
Realisationsvinster	1	3
Summa verksamhetens intäkter	699	728

NOT 3 – JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

	Kommun	
	2021	2020
Gatukostnads- och exploateringsersättningar	43	33
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	1	3
Erhållet statsbidrag merkostnader covid-19	21	24
Förväntat statsbidrag ersättning merkostnader covid-19	0	23
Ersättning för höga sjuklönekostnader	19	43
Kostnader för sjuklöner, som ersatts av staten	-19	-43
Statsbidrag för stärkt välfärd	0	112
Lägre skatteintäkter på grund av konjunkturnedgång	0	-50
Nedskrivning, ändrad uppskattning och bedömning	0	-8
Avsättning för återställande av deponier	0	-19
Coronarelaterade kostnader	-34	-56
Ändrat livslängdsantagande i pensionsberäkning, ändrad uppskattning och bedömning	-13	0
Summa jämförelsestörande poster	18	62

Av realisationsresultatet 2019 avser 29 miljoner kronor vinst som uppstod vid fastighetsbyte med Kopparstaden.

NOT 4 – VERKSAMHETENS KOSTNADER

	Kommun	
	2021	2020
Löner och sociala avgifter	-2 278	-2 238
Pensionskostnader	-212	-196
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-8	-10
Bränsle, energi och vatten	-60	-54
Köp av huvudverksamhet	-838	-799
Lokal- och markhyror	-164	-170
Lämnade bidrag	-175	-170
Övriga kostnader	-536	-487
Förändring av avsättningar	0	-19
Summa verksamhetens kostnader	-4 271	-4 142

NOT 5 – REVISIONSKOSTNADER

	Kommun	
	2021	2020
Kostnad för räkenskapsrevision		
Sakkunnigt biträde	-0,2	-0,2
Förtroendevalda	-0,1	-0,1
Total kostnad för räkenskapsrevision	-0,3	-0,3
Kostnad för övrig revision		
Sakkunnigt biträde	-1,5	-1,5
Förtroendevalda	-0,3	-0,3
Total kostnad för övrig revision	-1,8	-1,8
Total kostnad för revision	-2,1	-2,1

NOT 6 – AV- OCH NEDSKRIVNINGAR

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Avskrivning immateriella tillgångar	-7	-6	-3	-2
Avskrivning byggnader och anläggningar	-320	-305	-118	-112
Avskrivning maskiner och inventarier	-80	-82	-32	-32
Nedskrivningar	-16	-16	0	-8
Summa av- och nedskrivningar	-423	-409	-153	-153

NOT 7 – SKATTEINTÄKTER

	2021	2020
Preliminär kommunalskatt	2 993	2 970
Preliminär slutavräkning innevarande år	68	-42
Slutavräkningsdifferens föregående år	10	-14
Summa skatteintäkter	3 071	2 913

NOT 8 – GENERELLA STATSBI DRAG OCH UTJÄMNING

	2021	2020
Inkomstutjämningsbidrag	474	473
Kostnadsutjämningsavgift	-59	-60
Regleringsbidrag	177	61
Generella stadsbidrag	33	123
LSS-utjämnin g	31	20
Kommunal fastighetsavgift	134	126
Införandebidrag	19	44
Summa generella statsbidrag och utjämnin g	809	787

NOT 9 – FINANSIELLA INTÄKTER

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Utdelning på aktier och andelar	9	10	2	3
Borgensavgifter koncernbolag	-	-	11	11
Ränteintäkter från koncernbolag	-	-	6	7
Resultatandel från andel i kommanditbolag	-	-	-	2
Övriga finansiella intäkter	3	4	0	0
Summa finansiella intäkter	12	14	19	23

NOT 10 – FINANSIELLA KOSTNADER

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Räntekostnader	-19	-18	-9	-10
Räntekostnader på derivatinstrument	-14	-13	-	-
Räntekostnader på finansiell leasing	-5	-6	-	-
Ränta på pensionsavsättningar	-4	-6	-4	-6
Resultatandel från andel i kommanditbolag	-	-	0	-
Övriga finansiella kostnader	-18	-23	-1	-1
Summa finansiella kostnader	-60	-66	-14	-17

NOT 11 – UPPLÖSNING RESERVERING FÖR PENSIONS-KOSTNADER

2010 gjordes en reservering inom eget kapital för att täcka ökade pensionskostnader för den så kallade "Bromsen" som slog till 2010 och som kommer att innebära ökade pensionskostnader för kommunen under många år framöver.

	Kommun	
	2021	2020
Upplösning för ökade pensionskostnader	2	2
Summa	2	2

NOT 12 – IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Ingående anskaffningsvärden	46	42	24	23
Årets inköp	3	0	3	0
Försäljningar/utrangeringar	-3	0	-3	0
Omklassificeringar	8	4	8	1
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	54	46	32	24
Ingående avskrivningar	-23	-17	-15	-13
Försäljningar/utrangeringar	3	0	3	0
Årets avskrivningar	-7	-6	-3	-2
Utgående ackumulerade avskrivningar	-27	-23	-15	-15
Ingående nedskrivningar	-4	-4	-4	-4
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-4	-4	-4	-4
Utgående redovisat värde	23	19	13	5

NOT 13 – MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Ingående anskaffningsvärden	12 063	11 161	3 878	3 502
Försäljningar/utrangeringar	-39	-20	-18	-15
Omklassificering från pågående nyanläggningar	877	921	476	391
Övriga omklassificeringar	-2	0	-2	0
Årets inköp	2	1	0	0
Avgår genom justering ägarandel	0	0	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	12 901	12 063	4 334	3 878
Ingående avskrivningar	-4 757	-4 465	-1 652	-1 552
Försäljningar/utrangeringar	24	17	16	12
Omklassificeringar	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-326	-309	-118	-112
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 059	-4 757	-1 754	-1 652
Ingående nedskrivningar	-131	-115	-52	-44
Årets nedskrivningar	-15	-16	0	-8
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-146	-131	-52	-52
Pågående nyanläggningar				
Ingående balans	1 021	909	461	408
Årets utgifter	918	1 086	302	454
Intäktsfört till resultaträkningen	1	10	1	10
Avskrivningar	0	-1	0	-1
Under året genomförda omfördelningar	-983	-981	-530	-433
Omklassificering förutbetalad exploateringsersättning	0	0	0	19
Omklassificering till investeringsbidrag	0	4	0	4
Försäljningar	0	-5	0	0
Omklassificerat till resultaträkningen	0	-1	0	0
Utgående balans	957	1 021	234	461
Utgående redovisat värde	8 653	8 196	2 762	2 635
Avskrivningstid (år)	10-50	10-50	10-50	10-50
Genomsnittlig avskrivningstid (år)	25,0	24,6	22,7	20,7

NOT 14 – MASKINER OCH INVENTARIER

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Ingående anskaffningsvärden	1 158	1 107	443	408
Årets inköp	17	12	0	0
Försäljningar/utrangeringar	-59	-18	-25	-7
Omklassificering från pågående arbete	99	57	46	42
Övriga omklassificeringar	2	0	2	0
Avgår genom justering ägarandel	0	0	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 217	1 158	466	443
Ingående avskrivningar	-730	-669	-306	-281
Försäljningar/utrangeringar	51	17	25	7
Omklassificeringar	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-74	-77	-33	-32
Avgår genom justering ägarandel	0	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-753	-730	-314	-306
Ingående nedskrivningar	-24	-24	-1	-1
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-24	-24	-1	-1
Utgående redovisat värde	440	404	151	136
Avskrivningstid	3-33 år	3-33 år	3-33 år	3-33 år
Genomsnittlig avskrivningstid (år)	6,6	6,4	4,8	5,1

NOT 15 – FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Aktier i koncernföretag	14	14	14	14
Långfristig fordran och utlåning koncern	148	139	875	740
Bostadsrätter	0	0	0	0
Övriga aktier och andelar	16	12	11	11
FH Lugnet KB resultatandel	-	-	16	17
Redovisat värde vid årets slut	178	165	917	782

NOT 16 – FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Övriga aktier och andelar				
Ingående värde	12,2	5,3	11,3	4,4
Tillkommande andelar	3,8	7,5	0,0	7,5
Avgående andelar	0,0	-0,6	0,0	-0,6
Utgående värde	16,0	12,2	11,3	11,3
Innehavet av övriga aktier och andelar utgörs av följande:				
Övriga aktier	0,6	0,6	0,6	0,6
Andelskapital i Dala Vindkraft EF	2,5	2,5	1,6	1,6
Andelskapital i Kommuninvest EF	9,1	9,1	9,1	9,1
Andelskapital i Kurbit AB	3,8	-	-	-
Summa	16,0	12,2	11,3	11,3
Aktier i koncernföretag				
Ingående värde	13,7	13,7	14,2	14,2
Utgående värde	13,7	13,7	14,2	14,2
Innehavet av aktier i koncernföretag utgörs av följande innehav:				
Falu P	0,1	0,1	0,1	0,1
Falu Stadshus AB	-	-	0,5	0,5
Dala Airport AB	3,5	3,5	3,5	3,5
Visit Södra Dalarna AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Västra Falun Fastighets AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Frauenzimmer AB	10,0	10,0	10,0	10,0
Summa	13,7	13,7	14,2	14,2
Långfristiga fordringar				
Ingående värde	138,9	151,3	740,0	577,5
Tillkommande fordringar	10,6	0,0	135,0	170,0
Avgående fordringar	-1,0	-12,4	0,0	-7,5
Utgående värde	148,5	138,9	875,0	740,0
Långfristiga fordringar utgörs av följande:				
Utlämnade lån, övriga	0,6	0,6	0,6	0,6
Utlämnade lån, koncernföretag	-	-	875,0	740,0
Värdereglering långfristiga fordringar	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Övriga långfristiga fordringar	5,7	5,7	-	-
Fordran Grundledningen HB	57,3	57,3	-	-
Reversfordran Lennheden Vatten AB	74,9	74,9	-	-
Fordran Kurbit AB	10,6	-	-	-
Investeringsmoms att jämka	0,0	1,0	-	-
Summa	148,5	138,9	875,0	740,0
Bostadsrätter				
Ingående värde	0,2	0,2	0,2	0,2
Sålda bostadsrätter	-	-	-	-
Utgående värde	0,2	0,2	0,2	0,2
Resultatandelar				
Ingående värde	-	-	16,6	15,5
Årets resultatandel FH Lugnet KB	-	-	-0,3	1,1
Utgående värde	-	-	16,3	16,6
Totalsumma vid årets slut	178,3	165,0	917,0	782,3

NOT 17 – FÖRRÅD M.M.

	Kommun	
	2021	2020
Exploateringsmark	3	2
Redovisat värde vid årets slut	3	2

NOT 18 – FORDRINGAR

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Kundfordringar	260	187	43	33
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	77	77	82	84
Mervärdeskattefordringar	50	49	48	47
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	-	-	37	0
Kommunal fastighetsavgift	106	93	106	93
Upplupna skatteintäkter	68	-	68	-
Tomtlikvider	1	3	1	3
Fordringar för statsbidrag	9	35	9	35
Övriga kortfristiga fordringar	39	22	3	12
Redovisat värde vid årets slut	610	466	397	307

NOT 19 – KASSA OCH BANK

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Kassa	0	0	0	0
Bank	18	24	0	6
Koncernkonto	278	263	278	263
Summa vid årets slut	296	287	278	269

NOT 20 – SPECIFIKATION KONCERNKONTO

	Kommun	
	2021	2020
Koncernkonto i Swedbank		
Falu kommun	111	99
Falu Energi & Vatten AB	98	30
Falu Elnät AB	29	29
Kopparstaden AB	60	85
Kopparstaden Förvaltning AB	0	0
Falu Stadshus AB	12	8
Frauenzimmer AB	0	0
Förvaltningsbolaget Högskolefastigheten Lugnet KB	4	4
Västra Falun Fastighets AB	-23	4
Lugnet i Falun AB	-13	4
Summa vid årets slut	278	263

NOT 21 – EGET KAPITAL

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Eget kapital				
Ingående eget kapital	3 122	2 857	1 610	1 469
Avsättning till resultatutjämningsreserv	-99	0	-99	0
Resultatutjämningsreserv	99	0	99	0
Reservering för pensionskostnader "Bromsen"	16	18	16	18
Ianspråktagande reservering pensioner "Bromsen"	-2	-2	-2	-2
Återföring reservering pensionskostnader	2	2	2	2
Årets resultat	332	263	160	139
Utgående eget kapital	3 470	3 138	1 786	1 626
Årets resultat inklusive återförd reservering	334	265	162	141

NOT 22 – AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE

	Kommun	
	2021	2020
Avsatt till pensioner		
Pensionsbehållning	2	2
Förmånsbestämd/kompletterande pension	182	167
Särskild avtalspension	1	1
Visstidspensioner	0	0
Pension till efterlevande	5	5
PA-KL pensioner	18	19
Löneskatt	50	47
Summa avsatt till pensioner	258	241
Antal visstidsförordnanden		
Politiker	2	2
Tjänstemän	8	8
Ingående avsättning	241	227
Nyintjänad pension	6	10
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	3	5
Övrigt	3	3
Ändring av grunder	10	0
Årets utbetalningar	-8	-7
Förändring av löneskatt	3	3
Utgående avsättning	258	241
Utredningsgrad* (%)	98	98

* Utredningsgrad: den del av personakterna för anställd personal som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställning.

NOT 23 – ANDRA AVSÄTTNINGAR

	Koncern 2021	2020	Kommun 2021	2020
Avsatt för parkeringsanläggning				
Redovisat värde vid årets början	12	12	12	12
Utgående avsättning	12	12	12	12
Avsatt för sluttäckning deponi				
Redovisat värde vid årets början	29	13	19	-
Nya avsättningar	2	19	-	19
Ianspråktaga avsättningar	-5	-3	-	-
Utgående avsättning	26	29	19	19
Avsättning för skatter				
Redovisat värde vid årets början	293	266	-	-
Förändring av uppskjuten skatt	29	27	-	-
Utgående avsättning	322	293	-	-
Summa andra avsättningar	360	334	31	31

NOT 24 – LÅNGFRISTIGA SKULDER

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Ingående låneskuld	4 346	3 932	1 200	1 030
Nyupplåningar under året	435	370	235	170
Förändring lång-/kortfristig del	-2	44	-	-
Utgående låneskuld	4 779	4 346	1 435	1 200
Långfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	3 904	3 606	560	460
Förmedlade lån till de kommunala bolagen	875	740	875	740
Skulder till intresseföretag	5	5	-	-
Summa långfristiga skulder	4 784	4 351	1 435	1 200
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Investeringsbidrag	49	39	49	39
återstående antal år (vägt snitt) 26 år				
Anslutningsavgifter	120	115	-	-
Förutbetalad gatukostnadsersättning	-	-	-	19
Övrig långfristig skuld	10	-	-	-
Summa förutbetalda intäkter	178	154	49	58
SUMMA LÅNGFRISTIGA SKULDER, FÖRUTBETALDA INTÄKTER	4 963	4 505	1 484	1 258
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
Genomsnittlig ränta (procent)	0,9%	1,2%	0,5%	0,5%
Genomsnittlig räntebindningstid (år)	3,5 år	3,9 år	3,3 år	2,7 år
Lån som förfaller inom (mnkr)				
1 år	800	968	100	100
2-4 år	2 061	2 089	210	260
5 år eller senare	2 018	1 393	250	100
Marknadsvärden ränteswappar				
Säkrad låneskuld, egna lån	1 695	1 795	0	0
Marknadsvärde ränteswappar 3MSTIBOR	-12	+49	0	0
Förändringar under året				
Säkrad låneskuld, förmedlade lån	0	0	320	270
Marknadsvärde ränteswappar 3MSTIBOR, förmedlade lån*			-6	+2

* Årets räntekostnad för förmedlade lån har i jämförelse med att låna mot tremånadersränta gett en räntekostnadsökning om 2,4 mnkr.

NOT 25 – KORTFRISTIGA SKULDER

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Skulder till koncernföretag	0	0	203	164
Skulder till kreditinstitut	100	263	0	0
Leverantörsskulder	356	344	263	255
Moms och punktskatter	2	1	2	0
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	38	41	37	40
Förutbetalda skatteintäkter	33	82	33	82
Skulder för statsbidrag	22	9	22	9
Övriga kortfristiga skulder	94	92	10	10
Upplupna personalkostnader	296	312	291	307
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	221	200	102	114
Summa kortfristiga skulder	1 162	1 344	963	981

NOT 26 – ANSVARFÖRBINDELSER

Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna och som inte heller har täckning i pensionsstiftelses förmögenhet.

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Ingående pensionsförpliktelse	1 257	1 279	1 257	1 279
Nya förpliktelser och förändringar under året:				
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	17	30	17	30
Ändring av grunder	27		27	0
Övrig post	-3	13	-3	13
Årets utbetalningar	-63	-61	-63	-61
Förändring av löneskatt	-5	-4	-5	-4
Utgående pensionsförpliktelse	1 230	1 257	1 230	1 257
Ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser				
Intjänad pensionsrätt	808	818	808	818
Livränta	30	30	30	30
Utgående pension till efterlevande	17	21	17	21
PA-KL pensioner	125	133	125	133
Löneskatt 24,26 %	238	243	238	243
Visstidspension, förtroendevalda	10	10	10	10
Löneskatt vistidspension, förtroendevalda	2	2	2	2
Summa	1 230	1 257	1 230	1 257
Övriga ansvarsförbindelser				
Kommunal borgen bostadsbolag Kopparstaden AB	-	-	1 130	1 282
Kommunal borgen övriga kommunal helägda bolag	-	-	2 739	2 453
Kommunal borgen för delägda bolag	1	2	1	2
Lönegaranti Fastigo	1	1	-	-
Föreningar och organisationer	65	68	65	68
Summa	67	71	3 935	3 805
Varav lån hos Kommuninvest	0	0	3 825	3 490

Falu kommun har i september 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening 31 december 2021 har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Den 31 december 2021 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 510 966 mnkr och totala tillgångar till 518 679 mnkr. Falu kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 4 691 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 4 769 mnkr.

NOT 27 – JUSTERING FÖR POSTER SOM INTE INGÅR I KASSAFLÖDET

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Avskrivningar	407	393	153	145
Nedskrivningar	16	16	-	8
Utrangeringar	2	4	2	4
Avsatt till pensioner	30	26	25	21
Avsättning deponi	-2	15	-	18
Resultatandel Lugnet KB	0	0	0	-1
Upplösning offentliga investeringsbidrag	-2	-1	-2	-2
Avsättning för uppskjuten skatt	28	27	-	-
Intäktsföring av förutbetalda exploateringsersättningar	-	-	-19	-
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-5	-8	0	-10
Summa	474	472	159	183

NOT 28 – ÖVRIGA LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER SOM HÖR TILL DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Utbetalning av avsättningar för pensioner	-8	-8	-7	-6
Summa	-8	-8	-7	-6

NOT 29 – POSTER SOM REDOVISAS I ANNAN SEKTION

	Koncern		Kommun	
	2021	2020	2021	2020
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	0	-4	-1	-3
Summa	0	-4	-1	-3

Principer för drift- och investeringsredovisning

ALLMÄNT

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet (drift) och investeringar. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna.

Inför varje verksamhetsår beslutar kommunfullmäktige i juni om en Årsplan med budget för nästkommande år och de två efterföljande åren. I budget anvisar fullmäktige resurser för verksamhet till kommunstyrelsen och nämnderna. Från början av juni till slutet av september upprättar kommunstyrelsen och nämnderna sedan verksamhetsplaner inklusive internbudget för sina ansvarsområden.

DRIFTBUDGET

Fullmäktige tilldelar nämnderna nettoanslag för att bedriva verksamhet. Omdisponering av anslag mellan verksamhetsområden och nämnder samt tilläggsanslag kan beslutas av kommunfullmäktige under året. I internredovisningen hanteras nettoanslaget för respektive nämnd som en intäkt i form av erhållet kommunbidrag och för den kommunövergripande finansieringen som en kostnad i form av lämnat kommunbidrag. Kommunbidraget tillsammans med nämndens externa och interna intäkter utgör den yttre ram inom vilken verksamheten ska bedrivas. Nämnderna fördelar kommunfullmäktiges nettoanslag vidare i sin internbudget. Det sker brutto uppdelat på intäkter och kostnader samt på de delverksamheter och organisatoriska enheter som respektive nämnd bestämmer. Omdisponering av dessa anslag under året får ske genom nämndbeslut, så länge de inte påverkar kommunfullmäktiges nettoanslag.

INVESTERINGSBUDGET

I Årsplan med budget anvisar fullmäktige även resurser för investeringar till kommunstyrelsen och nämnderna. Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna ett ramanslag netto, men med restriktioner enligt fastställda disponeringsregler.

Investeringar för kommunkoncernens bolag och dess finansiering regleras genom bolagsordningarna och kommunens företagspolicy. Fullmäktige ska också beredas tillfälle att ta ställning innan beslut fattas i bolagen som är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

INTERNREDOVISNINGSPRINCIPER

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som enbart innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommuninterna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter. Omvänt finns det poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt.

Poster som finns i resultaträkningen, men inte i driftredovisningen, är skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsposter, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är personalomkostnader och kapitalkostnader. Det finns även gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering samt gemensamma kostnader som fördelas med schabloner.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommunexterna utgifter. All kommunkoncernintern fakturering sker utan vinstpålägg. Undantaget utgörs av försäljning av el samt bostadsföretagets uthyrning av bostäder och lokaler, som sker på affärsmässiga grunder.

Bilden nedan beskriver hur driftsredovisningen och investeringsredovisningen hänger samman med årsredovisningens övriga delar.

	Intäkter	Kostnader	Utfall
Samtliga ansvarsnivåer			
Omvårdnadsnämnden	1004	-975	29
Myndighetsnämnden	28	-26	2
Kultur- och fritidsnämnden	219	-228	-8
Miljö & samhällsbyggnadsnämnden	221	-194	28
Barn- och utbildningsnämnden	2525	-2525	1
Socialnämnden	883	-927	-44
Revision	2	-2	0
Kommunstyrelsen, varav:	1020	-1019	1
<i>sektor ledningsstöd</i>	120	-127	-7
<i>kommundirektör</i>	5	-4	1
<i>sektor service</i>	727	-746	-19
<i>sektor AIK</i>	0	0	0
<i>ej förvaltn.anknuten verksamhet</i>	112	-105	7
<i>beslutsorgan</i>	56	-36	19
Gem.nämnd Upphandlingssamverkan	6	-6	0
Gem.nämnd Alkoholhandläggning och tobak	5	-5	0
Valnämnd	0	0	0
Överförmyndaren	5	-4	0
X Kommunövergripande finansierin	53	-3755	-3702
Totalt driftverksamheten	5970	-9664	-3694
Justeras: poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	-5271	5393	122
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	699	-4271	-3572

Investeringsredovisning	
<i>Nämnd/sektor</i>	
Sektor ledningsstöd	5,7
Sektor service	213,3
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	51,5
Omvårdnadsnämnden	6,3
Kultur- och fritidsnämnden	17,3
Barn- och utbildningsnämnden	9,4
Socialnämnden	1,6
Summa enligt investeringsredovisning	305,1

Resultaträkning	
Verksamhetens intäkter	699
Verksamhetens kostnader	-4 271
Avskrivningar	-153
Nettokostnader	-3 725
Skatteintäkter och bidrag	3 880
Verksamhetens resultat	155
Finansnetto	5
Årets resultat	160

Balansräkning	
Anläggningstillgångar	3 843
varav avskrivningar	-153
varav nya investeringar	305
Omsättningstillgångar	678
Summa tillgångar	4 521
Eget kapital	1 786
varav årets resultat	160
Avsättningar	289
Skulder	2 446
Summa eget kapital och skulder	4 521

Kassaflödesanalys	
Årets resultat	160
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	150
Förändring lager, fordringar och skulder	-109
Löpande verksamhet	201
Investeringsverksamhet	-427
varav nya investeringar	-305
varav erhållet investeringsbidrag	12
Finansieringsverksamhet	235
Årets kassaflöde	9

Driftredovisning

EKONOMISKT UTFALL FÖR VERKSAMHETERNA PER 31 DECEMBER 2021

Det ekonomiska utfallet per sista december uppgår till drygt 160 mnkr vilket är cirka 123 mnkr högre än budgeterat. Det budgeterade resultatet för 2021 motsvarar en procent av skatter och statsbidrag vilket, under perioden 2021–2022, är kommunens mål för god ekonomisk hushållning. Det långsiktiga målet om 2 procent kvarstår. De största negativa avvikelserna jämfört mot

budget finns hos socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt inom kommunstyrelsen, medan de största positiva avvikelserna finns hos omvårdnadsnämnden och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Nämndernas utfall jämfört mot budget beskrivs nedan. Mer utförlig information om nämndernas ekonomiska utfall återfinns i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Resultaträkning (Belopp i mnkr)	Utfall 2021	Avvikelse Budget-Utfall	Budget 2021	Utfall 2020
Verksamhetens intäkter, skatteintäkter, utjämning och generella bidrag	4 598,6	286,1	4 312,5	4 451,3
Verksamhetens kostnader	-4 438,2	-163,4	-4 274,8	-4 312,3
Årets resultat	160,4	122,7	37,7	139,0
Samtliga ansvarsnivåer	160,4	122,7	37,7	139,0
Omvårdnadsnämnden	-792,3	28,9	821,2	-751,9
Myndighetsnämnden	-9,6	1,6	11,2	-10,3
Kultur- och fritidsnämnden	-201,1	-8,3	192,8	-204,2
Miljö & samhällsbyggnadsnämnden	-103,7	27,7	131,4	-122,0
Barn- och utbildningsnämnden	-1 513,7	0,9	1 514,6	-1 423,8
Socialnämnden	-803,9*	-44,6	759,3	-783,4*
Revision	-2,2	0,0	2,2	-2,2
Kommunstyrelsen, varav:	-232,4	1,0	233,4	-275,1
Sektor ledningsstöd	-62,6	-7,4	55,2	-60,3
Kommundirektör	-3,0	1,2	4,2	-2,1
Sektor service	-25,6	-19,5	6,1	-11,2
Ej förv. anknuten verksamhet	-104,9	7,3	112,2	-106,7
Beslutsorgan	-36,3	19,4	55,7	-27,9
Gem. nämnd Upphandlingssamverkan	-5,7	0,2	5,9	-5,5
Gem. nämnd Alkoholhandläggning	0,0	0,0	0,0	0,1
Valnämnd	-0,1	0,4	0,5	0,1
Överförmyndaren	-4,7	0,1	4,8	-4,3
Kommunövergripande finansiering	3 829,8	114,8	3 435,3	3 721,5

Omvårdnadsnämnden

Nämndens positiva budgetavvikelse om cirka 29 mnkr förklaras främst av lägre volymer och högre statsbidrag än budgeterat. Lägre volymer inom sektionen vård- och omsorgsboende, dels som en effekt av coronapandemin, dels som en effekt av att ett boende har varit stängt för renovering. Högre statsbidrag än budgeterat avser främst ersättning för merkostnader gällande covid-19, där kostnaderna redovisats år 2020, men intäkterna om drygt 10 mnkr ansökts om och erhållits år 2021.

Lägre volymer inom sektionen vård- och omsorgsboende samt vakanta tjänster inom hälso- och sjukvårdssektionen har resulterat i en positiv budgetavvikelse inom personalkostnader. Samtidigt har det varit brist på sjuksköterskor varför nämnden behövt hyra in personal vilket resulterat i en negativ budgetavvikelse om cirka 11 mnkr inom övriga kostnader.

Likt föregående år redovisar nämnden en markant positiv budgetavvikelse till följd av lägre volymer och uteblivna satsningar på grund av pandemin. Effekten av ej budgeterade statsbidrag för merkostnader gällande covid-19 är lägre år 2021. De senaste två åren har fokus legat på att klara av grunduppdraget, vilket medfört att mycket annat fått stå åt sidan och en vård- och omsorgsskuld liksom en arbetsmiljöskuld upparbetats.

Myndighetsnämnden

Nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse om cirka 2 mnkr vilket främst förklaras av högre bygglovsintäkter om drygt 1 mnkr samt högre statsbidrag inom miljö- och livsmedelssidan för smittskyddsåtgärder och dricksvatten om cirka 1 mnkr. Personalkostnaderna visar på en positiv avvikelse mot budget om cirka 1 mnkr på grund av sjukfrånvaro och vakanser samtidigt som nämnden köpt in externa konsulttjänster för att klara av uppdragen.

Nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse som är drygt 1 mnkr högre jämfört mot föregående år. Detta förklaras främst av att bygglovs- och livsmedelsintäkterna ökat samtidigt som IT-kostnaderna ökat jämfört med förra året.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse om drygt 8 mnkr som huvudsakligen förklaras av uteblivna intäkter till följd av coronapandemin. Pandemin och dess restriktioner har slagit hårt mot intäkterna i form av inställda evenemang och mycket lågt besöksantal på bad liksom låg beläggning i sporthallar. Effekten dämpas av att inställda evenemang inneburit en del kostnadsbe-

sparingar vilket resulterat i en negativ nettobudgetavvikelse av pandemin om 6,6 mnkr.

Under året har nämnden haft omställningskostnader på grund av omorganisationen om cirka 3 mnkr. Den största delen av omställningskostnaderna har kunnat hanteras inom befintlig budgetram genom den förvaltningsövergripande bufferten, vilket totalt resulterat i en negativ nettobudgetavvikelse om cirka 1 mnkr år 2021.

Den kraftiga ökningen av elpriset från tertial tre, som främst drabbat fritidssektionen, tillsammans med ett stort behov av underhållsarbete på diverse anläggningar har bidragit till den negativa budgetavvikelsen. Dock vägs den negativa budgetavvikelsen upp av flertalet vakanser under året.

Största avvikelsen mellan årets och föregående års utfall är kopplat till helårseffekten av uteblivna intäkter år 2021, till skillnad från 2020. Därtill har nämnden i år inte erhållit ett tillskott från den centrala bufferten för oförutsedda händelser. Tillskottet uppgick till drygt 1 mnkr år 2020.

Åtgärder vid underskott

Under året har nämnden fått i uppdrag att se över kulturskolans negativa budgetavvikelse, vilket fortsätter även år 2022. Den beslutade omorganisationen vid ingången av året har förändrat driften av Slättaanläggningen, vilken beräknas ge full kostnadsbesparing vid utgången av första kvartalet 2022. Eftersom den negativa budgetavvikelsen huvudsakligen ligger utanför nämndens kontroll, i form av förlorade intäkter till följd av coronapandemin, bedöms nämnden inte kunna åtgärda det negativa utfallet jämfört mot budget i sin helhet.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse om cirka 28 mnkr, varav cirka 14 mnkr avser exploateringsintäkterna. Bland annat har området Surbrunnshagen tagits i bruk under året. Lägre kostnader för vinterunderhåll har resulterat i en positiv budgetavvikelse om drygt 3 mnkr. Nämnden har aktiverat färre investeringar än budgeterat, bland annat på grund av förseningar. Detta tillsammans med anpassningen till komponentavskrivning och de direktavskrivningar som skedde föregående år har resulterat i lägre kapitalkostnader jämfört mot budget, i form av avskrivningar och ränta, om drygt 4 mnkr.

Den positiva budgetavvikelsen gällande personalkostnader om drygt 4 mnkr förklaras främst av vakanser, på grund av svårrekryterade tjänster, samt långtidssjukskrivningar.

Avvikelsen mot föregående år förklaras främst genom en

lägre negativ budgetavvikelse på kostnadssidan. Framför allt är kapitalkostnaderna, i form av ränta och avskrivningar, drygt 7 mnrk lägre år 2021. Den positiva budgetavvikelsen gällande personalkostnaderna är högre år 2021 samtidigt som de övriga kostnaderna visar på en lägre negativ budgetavvikelse jämfört mot föregående år.

Barn- och utbildningsnämnden

Nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse om cirka 1 mnrk. Både kommunal verksamhet och fristående huvudmän har haft färre barn och elever inskrivna jämfört mot budgeterat i år. Det har genererat en lägre skolpeng till både kommunal verksamhet och fristående huvudmän. Under året har särskild satsning gjorts genom extra inköp av datorer, böcker, IT- och undervisningsmaterial inom nämndens verksamheter i syfte att förbättra förutsättningarna inför kommande år enligt intentionerna i det extra statsbidrag (så kallade skolmiljarden) som kommunen erhållit.

Intäkterna som helhet avviker positivt mot budget med drygt 43 mnrk, varav 37 mnrk avser bidrag. 18 mnrk härrör från Skolverket och Arbetsförmedlingen medan drygt 8 mnrk avser ersättning för höga sjuklönekostnader. Vidare har nämnden erhållit drygt 7 mnrk, genom kommunintern tilldelning, motsvarande den så kallade skolmiljarden. I övrigt avviker barnomsorgsavgifter positivt mot budget med cirka 5 mnrk.

Nämndens kostnader avviker drygt 42 mnrk negativt mot budget, vilket till största delen beror på högre personalkostnader inom främst för- och grundskola. Det i sin tur förklarar framför allt av hög sjukfrånvaro och högre kostnader för vikarier, kopplat till coronapandemins effekter. Övriga kostnader avviker negativt mot budget, delvis till följd av de extra inköp de kommunala verksamheterna gjort, delvis av högre kostnader för städning och måltider. Köp av verksamhet avviker positivt mot budget i och med att färre barn och elever haft sin placering hos fristående huvudmän. För övrigt reserverar nämnden en kompensation till fristående huvudmän om cirka 5 mnrk i och med att de kommunala skolformerna redovisar en negativ budgetavvikelse.

Nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse som är drygt 28 mnrk lägre jämfört mot föregående år. Detta förklaras främst av högre personalkostnader på grund av hög sjukfrånvaro och höga vikariekostnader, kopplat till coronapandemin. För övrigt förklaras det av de kommunala verksamheternas extra inköp under kvartal fyra, ökade kostnader för städning och måltider samt kompensation till fristående huvudmän för de kommunala skolformernas negativa budgetavvikelse.

Socialnämnden

Nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse om cirka 45 mnrk. De största negativa avvikelserna återfinns främst inom köp av huvudverksamhet. Köp av externa vårdplatser inom både LSS- och barn- och familjeverksamheten samt kostnader för externt boende inom enheten våld i nära relationer har resulterat i en negativ budgetavvikelse om cirka 46 mnrk. En positiv trend under året har noterats avseende kostnader för ekonomiskt bistånd. Trots den positiva trenden redovisar nämnden en negativ budgetavvikelse avseende ekonomiskt bistånd om 12 mnrk. Köp av externa konsulttjänster har varit nödvändigt då personalomsättningen inom främst verksamheterna barn och familj och ekonomiskt bistånd varit hög. Dessa köp har resulterat i en negativ budgetavvikelse om cirka 10 mnrk.

De negativa budgetavvikelserna på kostnadssidan vägs upp något av de positiva budgetavvikelserna på intäktssidan, främst tack vare ökade statliga bidrag, om totalt cirka 18 mnrk. Coronapandemin har påverkat möjligheterna till placering av subventionerade anställningar vilket resulterat i en positiv budgetavvikelse om cirka 5 mnrk då budgeterade personalkostnader ej nyttjats till fullo.

Nämndens negativa budgetavvikelse har förbättrats drygt 26 mnrk jämfört mot föregående år. Efter omorganisationen i kommunen ingår från och med årsskiftet 2021 sektor AIK i nämnden och i samband med detta tillfördes sektorns budgetram om 72 mnrk. Ett budgettillskott om 48 mnrk tillfördes även nämnden inför budgetåret 2021, främst för att stötta upp både LSS- samt barn- och familjeverksamheten då de, precis som i år, redovisat

stora negativa budgetavvikelser för köp av externa vårdplatser och externa konsulttjänster.

Åtgärder vid underskott

Den viktigaste åtgärden är att intensifiera arbetet med att bistå till långsiktiga boendelösningar och att därigenom förkorta placeringstiderna. Nämnden ser bland annat över möjligheten till samverkan med andra kommuner. Åtgärder för att öka säkerheten och skalskyddet i det egna kvinnofridsboendet pågår. Det egna boendet kan då utgöra ett alternativ till externa placeringar i vissa enskilda ärenden där det bedöms möjligt utifrån riskbedömning. För att minska kostnader och säkerställa att kompetensen finns kvar har enheten ekonomiskt bistånd under året fasat ut externa konsulter och ersatt dem med personal via överanställning.

En länsgemensam satsning på rekrytering och utbildning av familjehem förväntas bidra ytterligare till att minska andelen konsulentstödda familjehem. Vidare förväntas en länsgemensam satsning på boenden, inledningsvis HVB-hem för unga med missbruksproblematik och viss samsjuklighet, bidra till lägre dygnskostnad för placeringar i HVB-hem.

En boendesamordnare har anställts vilken arbetar med att "ta hem" de som är möjliga att placera i egna boenden inom verksamheterna LSS och socialpsykiatri. Omprövning av befintliga beslut av boenden, interna omflyttningar samt genomlysning av hela handlägningsprocessen pågår vilket antas effektivisera arbetet med att hitta boenden som passar brukaren till en lägre kostnad än att placera externt.

Kommunstyrelsen

Sektor ledningsstöd

Sektorn redovisar en positiv budgetavvikelse om drygt 7 mnkr. Övriga kostnader avviker med cirka 6 mnkr negativt mot budget vilket främst beror på konsultkostnader i samband med bytet av personalsystem. Även utvecklingskostnader för det nya

uppföljningsverktyget Gruvan har belastat resultatet negativt. Budgetavvikelsen genom konsultkostnaderna har delvis lindrats genom vakanshållning och personalkostnaderna avviker därför positivt mot budget med 2 mnkr.

Kostnader för särskilda pensionsavtal, i syfte att ställa om i samband med byte av personalsystem, har belastat resultatet negativt med 2,5 mnkr. Sektorns intäkter har varit lägre än budgeterat främst avseende försäljning av interna tjänster. En översyn av debiteringsmodeller kommer att ske under 2022.

Sektorns negativa budgetavvikelse är cirka 7 mnkr högre i år jämfört mot föregående år. Sektorns bruttointäkter och bruttokostnader är i stort sett i nivå med föregående år. Den främsta förklaringen till avvikelsen är att sektorns beräknade kostnadsminskning år 2021 inte skett i den takt som budgeterats.

Åtgärder vid underskott

Arbetet med att få till ett fullt funktionellt personalsystem har pågått under hela året. Förhandlingar har förts med systemleverantören för kompensation för de försenade leveranserna. En genomlysning av främst löneenheten, i syfte att få en tydlig lägesbild och planera för kommande åtgärder, har genomförts under hösten och presenterats för kommunstyrelsens ledningsutskott. Arbetet fortgår med kostnadsanpassningar inom hela personalkontoret för att rymma uppdraget inom den tilldelade budgetramen.

Sektor service

Sektorn redovisar en negativ budgetavvikelse om drygt 19 mnkr. Fastighetsavdelningen redovisar ett negativt utfall jämfört mot budget om cirka 12 mnkr där avvikelserna främst kan härledas till mediakostnader om drygt 5 mnkr, i form av ökade elpriser, och kostnader för planerat underhåll om drygt 6 mnkr. Bland annat kostnader som normalt kopplas ihop med investeringsprojekt, men som avser driftskostnader i form av rivning och sanering.

IT-avdelningen redovisar en mindre negativ budgetavvikelse om cirka 1 mnkr. Service- och kostavdelningen redovisar en ne-

gativ budgetavvikelse om cirka 9 mnkr. Under året har verksamheten haft svårt att få kommunens fordon till fordonstvätten vilket bidragit till den negativa avvikelsen med drygt 1 mnkr. Högre frakt-/transportkostnader samt högre dieselskostnader inom posthanteringen bidrar till den negativa budgetavvikelsen med cirka 2 mnkr. Vaktmästeriet bidrar till den negativa budgetavvikelsen med cirka 4 mnkr på grund av ökade kostnader för skyddsmaterial. Minskade intäkter för måltider inom kommunen tillsammans med ökade livsmedelskostnader bidrar till den negativa budgetavvikelsen med 2 mnkr. Vakanta tjänster inom fastighetsdriften lindrar den negativa budgetavvikelsen med en mindre positiv budgetavvikelse om 2 mnkr i form av lägre personalkostnader.

Sektorns negativa budgetavvikelse är drygt 14 mnkr högre jämfört mot föregående år vilket kan härledas till ett antal avvikelser/förändringar. Mediakostnader visade på en positiv budgetavvikelse år 2020 om 6,5 mnkr, men för år 2021 redovisas en negativ budgetavvikelse om drygt 5 mnkr, vilket beror på de kraftigt ökade elpriserna under året. Kostenheten redovisar en negativ budgetavvikelse om 2 mnkr, vilket är 3 mnkr lägre än föregående år. Det förklaras främst av att intäkterna på grund av pandemin blivit lägre än budgeterat, samtidigt som kostnaderna för livsmedel har ökat. Sjukfrånvaron har, likt föregående år, varit hög varför avdelningen har haft extra höga kostnader för inhyrd personal. Därutöver redovisas en negativ budgetavvikelse för skyddsmaterial om 4 mnkr.

Åtgärder vid underskott

Fastighetsavdelningen har arbetat med prioriteringar av underhåll på både kort och lång sikt och underhållsplanen har reviderats under hösten 2021. Prioriteringen tydliggör vilka underhållskostnader som kan förväntas under åren. En ny modell för uppföljning kommer att implementeras under 2022.

Ej förvaltningsanknuten verksamhet

Verksamheten redovisar en positiv budgetavvikelse om drygt 7 mnkr vilket främst beror på lägre kostnader gällande kollektivtrafiken. Dels har en reserv om cirka 2 mnkr ej behövt nyttjas, dels har Region Dalarna fakturerat lägre kostnader än budgeterat för grundskola och färdtjänst. Färre antal skolkort inom grundskolan samt färre antal resor inom hemtjänst, vilket troligtvis bottnar i coronapandemins effekter på samhället.

Inom den övriga verksamheten redovisas en positiv budgetavvikelse om cirka 2 mnkr vilket främst beror på att avtalet med Högskolan upphört, ett nytt avtal börjat gälla med Falun Borlänge-regionen samt att ett underskottsbidrag till Räddningstjänst Dala Mitt uppstått för kommunens andel av resultatet.

Verksamheten redovisar en positiv budgetavvikelse som är drygt 6 mnkr högre jämfört mot föregående år. Förändringen förklaras främst av lägre kostnader gällande kollektivtrafiken för grundskolan, högre kostnader gällande färdtjänst samt ett lägre underskottsbidrag till Räddningstjänst Dala Mitt.

Beslutsorgan

Beslutsorgan redovisar en positiv budgetavvikelse om drygt 19 mnkr vilket främst förklaras av reserven för oförutsedda händelser och till viss del av outnyttjade medel på grund av coronapandemin inom hållbarhetsprogrammen, Agenda 2030 och kommunstyrelsen.

Den positiva budgetavvikelsen inom beslutsorgan är drygt 11 mnkr lägre jämfört mot föregående år och förklaras främst av skillnaden i nyttjandet av reserven för oförutsedda händelser.

Investeringsredovisning

Kommunfullmäktiges beslutade investeringsbudget för 2021 uppgår till 470,3 mnkr. Barn- och utbildningsnämnden, omvårdnadsnämnden samt sektor ledningsstöd har fått utökade ramar enligt beslut i kommunfullmäktige, med 4,8 mnkr, 2,5 mnkr respektive 6,1 mnkr.

Totala nettoinvesteringar för 2021 uppgår till drygt 305 mnkr vilket är drygt 148 mnkr lägre än föregående år. Drygt 38 procent av årets investeringsbudget var nyttjad efter årets första 8 månader. Vid årets slut är motsvarande siffra cirka 65 procent.

Den enskilt största budgetavvikelsen, drygt 118 mnkr, åter-

finns hos sektor service. Den främsta förklaringen till budgetavvikelsen är att flera projekt tvingats skjutas framåt i tiden.

Majoriteten av resterande budgetavvikelse, drygt 30 mnkr, återfinns hos miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Likt för sektor service beror avvikelsen främst på att projekt tvingats skjutas framåt i tiden.

De mest väsentliga avvikelserna avseende utfall jämfört med budget och föregående år beskrivs nedan. Mer information om nämndernas ekonomiska utfall återfinns i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Belopp i mnkr	Utfall 2021			Utfall 2020
Investering i immateriella anläggningstillgångar	3			0
Investering i materiella anläggningstillgångar	302			453
Kassaflöde från investeringsverksamheten	305			453
Styrelse/nämnd	Nettoinvestering 2021	Avvikelse budget-utfall	Budget 2021	Nettoinvestering 2020
Kommunstyrelsen				
Sektor ledningsstöd	5,7	2,5	8,2	4,6
Sektor service	213,4	118,3	331,7	374,9
KOMMUNSTYRELSEN TOTALT	219,0	120,9	339,9	379,5
Omvårdnadsnämnden	6,3	3,2	9,5	1,7
Kultur- och fritidsnämnden	17,3	6,8	24,1	8,4
Miljö & samhällsbyggnadsnämnden	51,5	30,1	81,6	52,1
Barn- och utbildningsnämnden	9,4	2,7	12,1	9,8
Socialnämnden	1,6	1,6	3,2	1,9
INVESTERINGAR TOTALT	305,1	165,2	470,3	453,4

I löpande text anges belopp i miljoner kronor, avrundat till närmaste heltal.

KOMMUNENS 10 STÖRSTA INVESTERINGSPROJEKT TILL OCH MED 2021-12-31

Investeringsprojekten kommenteras nedan.

Investeringsredovisning, kommunen (Belopp i tkr)	Utgifter sedan projektens start			Varav: årets investeringar		
	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT						
Ny lift Källviksbacken	8 000	10 036	-2 036	8 000	9 676	-1 676
Svärdsjöskolan anpassning till F-9	45 000*	43 714	1 286	20 000	25 386	-5 386
Summa färdigställda projekt	53 000	53 750	-750	28 000	35 062	-7 062
PÅGÅENDE PROJEKT						
Hälsinggårdsskolan ventilation	40 000	26 669	13 331	23 000	17 613	5 387
Utbyggnad Kristinehallen	172 000	24 915	147 085	24 000	14 428	9 572
Surbrunnshagen förskola	75 000	34 872	40 128	35 000	32 531	2 469
Förskolan Tingsvägen, renovering	18 000	5 737	12 263	6 000	5 737	263
Vasaparken, etapp 2	17 000	13 880	3 120	9 500	8 077	1 423
Skolgård Envikens för- och grundskola	10 000	8 378	1 622	7 000	8 378	-1 378
Södra skolans skolgård	16 000	13 503	2 497	16 000	13 503	2 497
Lilla Källviken gruppboende	18 500	11 197	7 303	14 500	10 769	3 731
Summa pågående projekt	366 500	139 151	227 349	135 000	111 036	23 964
SUMMA INVESTERINGSPROJEKT	419 500	192 901	226 599	163 000	146 098	16 902

* Intern omfördelning av budget mellan projekt.

Förklaring till avvikelser mellan beslutade totalutgifter och beräknade totalutgifter finns nedan.

OFFENTLIGA PLATSER, GATOR OCH VÄGAR

Ombyggnad av gator, vägar och offentliga platser för ett mer attraktivt och utvecklat Falu kommun.

Projektet med anläggandet av Vasaparken, etapp 2 pågår. Grönytorna har påbörjats med markförberedande arbeten och uppförandet av en stödmur som möjliggör byggandet av bostäder i kanten av parken mot Parkgatan. Parken kommer att slutföras med planteringar och lekutrustning under 2022. Invigning är planerad till sommaren.

Nya liften i Källviksbacken är färdig och slutbesiktigad per 2021-12-31. Investeringen har överskridit beslutad totalbudget med cirka 2 mnkr. Det beror främst på tillkommande kostnader för sprängning, med större volymer än uppskattat.

Projektet utbyggnad av Kristinehallen, med tillhörande lokaler, pågår. Endast 14 av budgeterade 24 mnkr har förbrukats 2021. Det förklaras främst av att detaljplanen överklagades vilket gjort att upphandling försenats. Detta resulterade i att medel flyttas till 2022.

FÖRSKOLOR OCH SKOLFASTIGHETER

Ny-, och ombyggnationer av förskolor och skolor är ett led i att möta det ökade behovet av ändamålsenliga lokaler.

Nybyggnationen av förskolan Surbrunnshagen fortskrider enligt tidsplan och projektet beräknas vara färdigt under hösten 2022 med inflyttning efter årsskiftet. Medel flyttas över till 2022 i

enlighet med den överenskomna tidsplanen med leverantören.

Projektet renovering av Tingsvägens förskola redovisar en liten positiv budgetavvikelse vid årets slut. Utförda och planerade renoveringar består bland annat av ytskikt, energi- och ventilationsåtgärder samt anpassning av lokalerna. Projektet beräknas vara färdigt 2022.

Projektet skolgård Envikens för- och grundskola pågår och beräknas vara färdigställt under åren 2022. Investeringen består bland annat av lekturstrusning, bollplaner samt markberedning för umgängesytor och lek.

Ventilationsprojektet hus A och X på Hälsinggårdsskolan pågår. Arbetena i hus X är färdigställda 2021, medan hus A beräknas vara färdigt 2022. Medel flyttas över till 2022 i enlighet med den överenskomna tidsplanen med leverantören.

Omställning av Svärdsjöskolan från högstadieskola till F-9 blev helt klar under andra halvan av år 2021. Svärdsjöskolan var ett samverkansprojekt där den beslutade totalavgiften var 45 mkr, men projektet slutade med ett mindre överskott om drygt 1 mnkr.

Projektet Södra skolans skolgård redovisar en positiv budgetavvikelse om drygt 2 mnkr vid årets slut. Det förklaras främst av att tidsplanen blev förlängd till våren 2022 på grund av tjäle i marken. Investering består bland annat av lekturstrusning, bollplaner samt markberedning för umgängesytor och lek.

OMVÅRDNADSBOENDEN

Nybyggnationer av vård och omsorgsboende ska resultera i trygga och bra miljöer för äldre i framtida vård- och omsorgsboenden. Det blir fler och fler äldre vilket påverkar framtida byggandet av vård och omsorgsboenden. Även behovet att LSS-boenden ökar och nybyggnationer av gruppboenden utförs därav.

Bygget av det nya gruppboendet i Lilla Källviken pågår och för året redovisas en positiv budgetavvikelse om cirka 4 mnkr vid årets slut. Medel flyttas över till 2022 i enlighet med den överenskomna tidsplanen med leverantören. Gruppboendet kommer att färdigställas 2022.

KOMMUNKONCERNBOLAGENS STÖRRE INVESTERINGAR TILL OCH MED 2021-12-31

(Belopp i mnkr)	Utgifter sedan projektens start			
Färdigställda projekt	Organisation	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse
Överföringsledning Falun-Bjursås	Falu Energi & Vatten AB	144,0	118,9	25,1
Generationsbyte elmätare	Falu Energi & Vatten AB	70,0	11,9	58,1
Utbyte ventilationsanläggning och lokalanpassningar	Högskolefastigheten Lugnet KB	119,0	119,4	-0,4
Hävare, Borlänge	Räddningstjänsten Dala Mitt	7,1	7,9	-0,8
Pågående projekt	Organisation	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse
Kungsgården, lägenhetshus	Kopparstaden AB	180,0	142,2	37,8
Renovering terrassbjälklag, Svärdsjögatan	Kopparstaden AB	39,0	23,4	15,6
Fordon (4 släckbilar, 2 räddningsbilar, 1 tankbil)	Räddningstjänsten Dala Mitt	21,6	9,4	12,2
Badhus Lugnet	Lugnet i Falun AB	375,0	280,0	95,0
Badhus Lugnet, relaxavdelning	Lugnet i Falun AB	43,0	10,0	33,0

Inga avvikelser finns mellan beslutade totalutgifter och beräknade totalutgifter, förutom för investering utbyte ventilationsanläggning och lokalanpassningar samt hävare. Avvikelse ventilationsanläggning och lokalanpassningar beror på fördringar under projektet gång. Avvikelsen om cirka 1 mnkr avseende hävaren beror på att svar på anbud erhöles först efter att budgeten var beslutad samt en tilläggsbeställning.

